

Oba Rima

Navidezni idili, ki je po podpisu lateranskih pogodb nastopila med Vatikanom in službeno Italijo, je bil usojen kratak obstoj. Komaj se je poleglo prvo navdušenje, med katerim smo videli slike skupin »črnih srajc«, kako vzklikajo papežu, in slike mladih rimskih klerikov, ki so s fašističnim pozdravom odgovarjali tem vzklikom, že so izza obzidja tega in onega tabora brnele pušice v obliki časnikarske polemike, dokazujoč, da se nasprotje dveh tako različnih sil ne da spraviti s sveta z eno potezo peresa.

Vendar pa so dogodki, ki so se zadnje dni odigrali po ulicah večnega Rima, segli daleko preko okvira razmere nedolžnih časnikarskih spopadov ter zavzeli značaj otvoritve sovražnosti. Povod za nastop fašistične vlade proti Vatikanu so dala razkritja ministra Bottaja v listu »Lavoro Fascista« o stališču, ki ga je Katoliška akcija zavzela baje o priliki 40 letnice enciklike »Rerum novarum«. V kolikor smemo verjeti fašističnim vestem, so govori predsednika zborovanja dr. Rossija, ravnatelja vatikanske glasila grota della Torre in podtajnika v vatikanskem državnem uradu Pizzarda zveneli naravnost prevratno in poziva katoliške sindikate na odkrito borbo proti fašizmu.

Vse fašistične publikacije označujejo fašistično gibanje kot novo vero, ki jo je pokret črnosrajčnikov prinesel »tretji Italiji«. Nova vera sicer nima nič cerkvenega na sebi, vendar pa ima že zelo razvit kult, čigar božanstvo je domovina Italija. Po fašističnih listih srečujemo vedno ponavljajoče se izraze »sveta Italija, božanska Italija«. Na čast borcev, padlim za fašistično stvar, se postavljajo žrtveniki, kjer gore večni votivni plameni in se vrše pobožni obredi. Fašistični voditelji se imenujejo hijerarhi, nedavno pa si je privzela revija, ki služi razširjenju fašizma preko meja Italije, naslov »De propaganda fide«, izposojen od znane vatikanske kongregacije. Kakor je videti si nova vera prizadeva ustvariti si tudi primeren frazeologizem in obrednik.

Za dve veri na tako tesnem ozemlju, kakor je Italija, ni prostora, tembolj, ker sta težnji obeh v diametralnem nasprotju. Boj za pristajanje oblika boja za duše in v tem je zarodek vseh sovražnosti. Papež Pij XI. je v tem sporu naslovil milanskemu nadškofu pismo, v katerem izraža svoje začudenje nad tem, da sploh lahko prihaja do trenja med katoliško akcijo in italijanskim korporativnim režimom, kajti cerkev da skrbi le za nadnaravne cilje

človeka, režim pa združuje v svojih vrstah razne razrede prebivalstva po čisto posvetnem kriteriju dela in produkcije. Par mesecev pred lateransko pogodbo pa je sv. oče govoril popolnoma drugače. Tedaj je namreč v pismu kardinalu Beltramu izjavil, da se Katoliška akcija s pravom imenuje socialna akcija, kajti nje naloga ni samo širiti kraljestvo Kristovo, marveč tudi ustvarjati tako organizacijo družbe, ki bi omogočila največjo produkcijo posvetnih dobrin.

Ako so fašistična poročila o resolucijah zborovanja Katoliške akcije resnična, so nje člani delovali v smislu izjave papeža milanskemu nadškofu. Fašisti priznavajo, da je papež pred podpisom pogodbe imel oblast, da predpise Katoliški akciji smernice tudi v posvetni panogi življenja. Izjava kardinalu Beltramu pa je popolnoma v duhu delitve dela na duhovno in posvetno področje, katero delitev je sv. oče odobrila s podpisom pogodbe. Fašisti se sklicujejo na slednjo izjavo papeževo, ki je desavuirala politične pravce Katoliške akcije in nastopajo kot čuvarji svojih pravic in pogodbe, ki jim jih je zaimočila.

Fašizem je bil od vsega začetka izredno občutljiv za delovanje Katoliške akcije, ki ima v svojih vodilnih vrstah več pripadnikov bivše popularne stranke, mož, ki so v času kritične Matteottijeve afe prešli v tabor odkritih sovražnikov fašizma. Hijerarhi so zasumili, da jim Katoliška akcija pripravlja politično protitež in so takoj izšli nadno ves svoj strastni gnev. »Stampa« je zapisala: »S poseganjem na socialno polje dviga Katoliška akcija svoj oltar proti oltarju naših korporativnih organizacij.« »Lavoro Fascista« pa je zagrozil s svojo znano silovitostjo: »Organizatorji iz Zagrada, mrčni pobožniki naj ne pozabijo, da je fašizem očistil Italijo z batmanji. Ne bomo se dali dolgo prositi, da preizkusimo svoje uveljavljene metode nad njihovimi prihujenimi hrbiti.« Kakor kažejo zadnji dogodki, ni ostalo samo pri besedni grožnji. Uveljavljene metode so že občutili tako posamezni prvaki Katoliške akcije, kakor posamezne organizacije tega lajškega apostolata.

Daleč so že časi, ko so visoki prelati v Vatikanu povzdigovali fašizem in mu je sv. oče sam — dal svoj blagoslov. Morda se bodo v Vatikanu spomnili treznih svaril, ki so prihajala iz Francije pred zaključkom lateranske pogodbe in ki so naglašala, da si paneštvo s pogodbo samo jemlje svobodo, ki jo zahleva značaj poglavarja vesoljne cerkve.

Hitlerjeva pot v Canosso

Berlin, 28. maja

Grenki kruh opozicije, ki je delež Hitlerjeve stranke kljub velikemu njenemu uspehu pri lanskim volitvah, je vodil nemških narodnih socialistov očitno že začel predsedati. Volilne objube, ki so nemškim masam med volilnim bojem vsak dan napovedale skorajšnji zmagovalni izhod Nemčije iz gospodarske krize in politične zagate, so z vsakim dnevom dobivale brezuspešnejši značaj politične fante morgane. V stranki sami so se pokazala vznemirljiva znamenja notranjega razkola, nezadovoljstva s strankino taktiko in nestrpnost želje po oblasti.

Hitler je končno vendarle spredel, da z dosedanjimi metodami zankanja vsake zakonitosti ne more priti na vladno. Zato je zadnje čase opetovano podajal izjave, ki priznavajo obstoječi red in veljavo državnih uredb in institucij. Vendar pa tudi to ni bilo dovolj, da bi se javnost uverila o njegovih državotvornosti, v kolikor se je pač moglo trdno zanesiti na zagotavljanje narodnih socialistov, kojih program je tako raztegljiv, da jim dopušča skoke iz skrajnosti v skrajnost. Levičarske stranke so se morale uveriti, da politična nedoslednost, ki bi ubila vsako drugo stranko, Hitlerjevi ne škodi in ne zmanjša njene privlačnosti v oči prištev. To so znova dokazale volitve v Oldenburg, kjer je število Hitlerjevcev zopet zelo naraslo.

Temelj Hitlerjevega gibanja je v psihologiji, ki se polasča nemškega naroda v sedanjih gospodarskih krizi, iz katere, kakor vse kaže, tudi Brüning ne bo našel izhoda. Ta moment je močnejši nego vsa politična pamet, uvidenost in logika, kajti v obupu ni mesta za trezno in premišljeno taktiko. Kljub javnim prikljam, ki tirajo vse nezadovoljstvo in obupanje v Hitlerjev tabor, slednji uvideva, da bi dolgovčna »ozčija« znala priversti ves pokret do razpada, ako se stranka ne bo mogla dokopati do sile in do mesta v vladi.

Hitler, ki je pod silo razmer moral dati razne izjave lojalnosti, uvideva sedaj sam, da to ne bo zadostovalo za vstop v vladno. Sestava desničarske usmerjene vlade je mogoča samo ob sodelovanju centurama. Kakor pa zdaj stoji stvar, na sodelovanje centurama z narodnimi socialisti ni misliti, dokler visi nad slednjimi prepoved nemških škofov, ki so v svojih pastirskih listih za branili pravovernim katoliškim pristop v vrste narodnega socializma. Interdikt na ni popoln in dopušča izpremembo položaja, brž ko Hitler in njegova stranka zavzame ta stališče, ki bo manj nasprotno cerkvi.

Hitler se je poslužil teh vrat in poslal v Rim svojega zaupnika poslanca Gohringa, ki naj v Vatikanu posreduje in se pogaja o možnosti ureditve odnošajev med narodnimi socialisti in centurama. Kakor je Hitler priznal državno zakonitost, tako ga razmere oziroma želja po oblasti sili, da prizna tudi cerkveno avtoriteto. Preko Rima se nadeja ustvariti vse potrebno, da zrahlja nepopustljivo stališče centurama na pram narodnemu socializmu. Gohring je razpravljal z merodajnimi činitelji v Vatikanu, v istih dneh pa je naneževo glasilo »Osservatore Romano« priobčilo slovit napade na navidežno katoličanstvo narodnih socialistov, ki da spadajo k cerkvi samo po svojih krstnih listih. Očitna aluzija na svoječasno slično Hitlerjevo izjavo.

To pisanje vatikanskega glasila dokazuje, da cerkveni hijerarhi niso kar tako verjeli Hitlerjevemu odposlancu Gohringu in da za sedaj vsaj niso naklonjeni misli, izgladiti pot do sporazuma Hitlerja s centurama. Hitlerjev korak pa je gotovo vzbudil veliko nejevoljo med onim delom prištev, ki so po krstnih listih protestiranje in ki jih je narodni socializem privlačil osebno zaradi svoje izrazito protikatoliške smeri. Poznavalci razmer sicer pravijo, da bo Hitler to nejevoljo, kakor vselej v sličnih primerih, znal opravičiti s politično potrebo in s taktiko, ali značaj pota v Canosso ostane temu diplomatskemu sondiranju neizbrisen. Vsa javnost pa si je edina v tem da narodnih socialistov tudi ta Gohringova pot v Rim ni približala centru in sestavi desničarske koalicije.

Za in proti Briandu

Pariz, 1. jun. č. Francoski monarhisti, na čelu z Leonom Daudetom so priredili večeraj skupščino v sami ožji domovini Brianda, v Nantesu. Pri tem zborovanju je Leon Daudet delo ostro napadel Brianda. Čim je doznalo občinstvo to za zborovanje, je napolnilo ulice okrog poslopja rojalističnega zborovanja ter manifestiralo za Brianda. Ko so odhajali zborovalci na kolo dvor, je prišlo do hudih spopadov med republikanci in rojalistično mladino. Morala je intervenirati policija ter je bilo pri tej priliki ranjenih osem stražnikov ter več civilistov.

Macdonald proti lordom

London, 1. jun. č. O priliki volitev v Gates Hideu je poslal Macdonald odprto pismo volilcem, v katerem ostro napada lordsko zbornico. Angleški premijer očita lordom, da na neparlamentaren način razlikujejo meščansko vladno od delavske vlade, pozabljajoč, da je laboristična vlada po ustavi prav tako pooblaščen na vse korake, kakor vsaka druga vlada. Če bodo lordi nadaljevali s takim postopkom, mora priti do popolnega zloma parlamentarnega režima. Na koncu pravi Macdonald, da bo zakon o delu, ki ga je zbornica lordov odbila, ponovno predložen v bistvenih točkah neizpremenjen parlamentu.

Kongres nemške socialdemokratske stranke

Leipzig, 1. junija. AA. Včeraj je bila odprta letna skupščina nemške socialdemokratske stranke. Pred samo skupščino je bilo manifestacijsko zborovanje, na katerem sta govorila med drugimi tudi francoski socialisti Longuet in vodja druge internacionale Vandervelde iz Bruslja. Medtem je imelo vodstvo stranke triurno sejo. Razpravljalo je o kandidaturi za predsedniško mesto socialdemokratske stranke, ki je bilo izpraznjeno s smrtjo Hermanna Müllera. Sporazum še ni bil došen. Najresnejša kandidata sta poslanca Vogel in Solmann. Odločitev o tem bo padla do srede.

Novi veliki mojster malteškega reda

Rim, 1. junija. AA. Za velikega mojstra malteškega reda je bil izvoljen knez Ljudvik Chigi Albani. Izvolitev so sporočili papežu, ki mu gre pravica potrditve.

Velesejem

Ljubljana, 1. junija.

Tramvaj v Šiško in velesejem sta od nedelje dve atrakciji, ki sta pokazali veliko privlačnost silo, zlasti za ljubljance. Zato ni čuda, da je bil poset velesejma v nedeljo izredno velik. Danes je sicer nekoliko nagajalo dež, vendar je število posetnikov že v prvih treh dneh brez pretravanja doseglo 20.000. Ta uspeh je treba tem bolj ceniti, ker je bila nedelja zadnji dan v mesecu, kar se v naših razmerah močno pozna. Na velesejem pa tudi v inozemstvu pridobiva na ugledu. K tvoritvi je velesejska uprava prešla med drugim brzojavne čestitke od prakega primorja Baxe, od dunajskega župana Seitzla ter od velesejmov v Lipskem, Bariju in Bruslju. Včeraj in v nedeljo so naš velesejem posetili tudi številni odlični gosti, tako minister za šume in rudnike inž. Šernec, pomočnik finančnega ministra dr. Letica z načelnikom g. Božičem in predsednik glavne uprave Udruga jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov inž. Avramović.

Popoldne je priselja v Ljubljano na svojem potovanju po Jugoslaviji skupina odličnih nemških inženjerjev pod vodstvom ravnatelja linskega velesejma g. Köhlerja in univ. prof. Hoffmanna, ki je slovenskim gospodarskim krogom že znan od svoječasne predavanja v Zbornici za TOI. Po sprejemu so si popoldne gostje v spremstvu predstavnikov Zbornice za TOI in Zveze inženjerjev ogledali naš velesejem, o katerem so se izrazili prav laskavo.

Kakor je bil v nedeljo predvsem naval radovednega občinstva, tako so danes prevladovali na velesejmu razni interesi, prišli pa so tudi že številne šole. Sklenjenje so bile nekatere večje kupitje, zlasti v strojih za obdelovanje lesa. Zanimanja je letos največ za izdelke naše težke industrije, za pohištvo, mlinke in druge obrtne stroje, tekstilije in, kakor vedno, za razne tehnične novosti. Odlično se reprezentira letos naša kovinska in strojna industrija. Na letošnjem velesejmu vidimo že v docela domači in solidni izdelavi najrazličnejše stroje, od težke vodne turbine za 500 konjskih sil in mogočnega polnojarjenika do poljedeljskih strojev za najrazličnejšo porabo. Tudi tekstilna in pletilna industrija sta bogato zastopani, zlasti obsejna pa je razstava avtomobilov.

S posebnim priznanjem je treba omeniti tudi lepo zaokroženo in bogato umetnostno razstavo v paviljonu K, kjer je nameščena tudi radi-razstava.

Kakor prejšnja leta ima tudi letošnja razstava pohištva pri širokem krogu občinstva največ privlačnosti. Naši pohištveni mizarji nam nudijo zares vsako leto lepše, popolnejše in okusnejše izdelke po načrtih znanih arhitektov. Za te izdelke naših pohištvenih mizarjev se vsako leto v večji meri zanimajo tudi kupci iz oddaljenih pokrajin naše države in celo iz inozemstva.

Kdor si je ogledal letošnji prireditelj, ta mora priznati, da je sedanja XI. velesejem po bogati razsvetljavi blaga in uspehi organizaciji brez dvoma prekosil celo lanski jubilejni sejem. To priznavajo tako oni posetniki, ki prihajajo na velesejem predvsem zaradi zabave — za te je letos v izredni meri poskrbljeno — kakor tudi oni interesi, ki prihajajo na kupčijskih poslih. Velesejem pa bo te dni še kompletiran s razstavnimi predmeti sedmih italijanskih tvrdk, ki so prekasno prispele. Italijanske tvrdke bodo razstavile razne kemične izdelke, elektrotehniške predmete, mline in propagandni material. Polvalno naj še omenimo, da je sedmičes leto za poizkus poskropljeno s posebnim cestnim oljem »cestolom« (ki je proizvod tvornice tanina v Medvodah) in je zaradi tega brez prahu.

Glavna skupščina Tujsko-prometne zveze v Mariboru

Maribor, 1. junija.

Danes popoldne se je vršila v hotelu »Merane« glavna skupščina mariborske Tujsko-prometne zveze pod vodstvom predsednika g. dr. Rateja. Zastopani sta bili mestna občina mariborska in celjska, zdravilišče Rogaska Slatina in Doberna, podružnice SPD Maribor, Celje, Ruše, Zveza gostilničarskih zadrug, Olepševalno društvo itd. Tudi ljubljanska zveza je poslala svojega zastopnika. Po pozdravu delegatov in zastopnikov ter članov je podal dr. Ratej kratko predsedniško poročilo. Sledilo je tajniško poročilo g. dr. Senjorja o delovanju zveze v lanskem poslovnem letu, ki je bilo kljub nezadostnim številu osebja vensvom in nezadostnem številu poslovnih darila obsežno in v mnogih pogledih plodno. Zveza je izdala propagandno brošuro za Maribor in mariborsko okrožje, pripravila pa specijelno za Maribor novo propagandno knjižico, pospeševala je delovanje tujske prometnih organizacij, sodelovala pri odboru za zgradbo pohorske vzpenjače, udeležila se je pripravi za zgradbo pohorskih cest, sodelovala pri gostilničarskih tečajih, podpirala zimsko-sportne organizacije itd. Biljetarni v Mariboru in Rogaske Slatini dobro poslujeata, v kratkem bo ustanovljena še biljetarna v Celju.

Blagajniško poročilo je podal g. dr. Snuderl. Iz poročila je razvidno, da je imela zveza 205.200 Din dohodkov in 119.900 Din izdatkov ter ima danes okrog 300.000 Din premoženja. Na predlog nadzorstva je bil blagajnik podan absolutoriji. Pri slučajnihh so bili sprejeti predsedstveni predlogi, da se upravní odbor pooblasti: 1. da določi članarino; 2. da v danem trenutku uveljavi službeno pragmatiko za svoje osebe in 3. da v primeru potrebe določi za čas, dokler je predsednik izven Maribora, še drugega podpredsednika iz svoje srede, ki ima redno bivališče v Mariboru.

Razvila se je o raznih tujskih prometnih potrebah in težavah, zlasti o podeželskih gostilnah, kolodvorskih restavracijah itd. stvarna razprava, tekom katere so gg. Zemljije, Lesjak, dr. Šter, Šubic, Oset, Jančević in drugi iznesli mnoge konkretna predloge.

Nepreviden šofer

Koprivnica, 1. junija. n. Na državni cesti med Varaždinom in Koprivnico se je blizu vasi Trnovce prevrnil osebni avtomobil, ki ga je šofiral Franko Ostres iz Koprivnice. Šofer je bil očitno vinjen ter je zavozil z avtomobilom v jarek. Vozilo se je docela razbilo ter je ostalo na mestu mrtva 70letna Zofija Juninec. Troje oseb je bilo lažje poškodovanih, a so jih morali kljub temu odpeljati v varaždinsko bolnišnico.

Važna priloga!

Danes smo priložili naročilnice za srečke državne razredne loterije. Prosim vse one, ki nameravajo v novem kolu igrati in poskusiti svojo srečo, da naročilnice takoj izpolnijo in nam jih vrnejo, da bomo v stanu vsem pravočasno poslati srečke. Prvo žrebanje se bo vršilo že 20. junija.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Piccardova aluminijasta gondola predmet svetovnega zanimanja

Razne veletrgovine jo hočejo kupiti v reklamne svrhe — Piccard noče o tem nič slišati

Augsburg, 1. junija. d. Prof. Piccard in njegov spremljevalec inž. Kipfer sta včeraj odpotovala iz Augsburga v Obergurgl. V Obergurglu se je zbrala velika množica domaćinov in tujcev, ki so učenjaka ob odhodu prisrčno pozdravljali. Prof. Piccard se je županstvu v Obergurglu pismeno zahvalil naglašajoč, da ga posebno veseli, da je pristal v kraju, kjer je prebivalstvo tako gostoljubno in prestrahljivo. V Augsburgu je pričakovala Piccarda klub hudemu naliču večstotna množica, ki ga je burno zklamljala. V hotelu ga je pozdravil župan dr. Bohl, množica pa je prirejala Piccardu dolgotrajne ovacije in ponovno je moral priti na balkon.

Piccardov balon so strokovnjaki na ledeniku demontirali. Balon so zložili in z velikim naporom spravili v dolino, od koder

ga bodo odpremili v tovarno v Augsburgu. Gondole niso mogli spraviti v dolino. Po dolgotrajnem prizadevanju so jo spravili na rob ledenika. Tu bo morala ostati vse tako dolgo, dokler ne zapade debel snež, ki bo omogočil transport v dolino. Če bo tovarna kot lastnica privolila, bo prof. Piccard poklonil gondolo občini v Obergurglu v spomin na prvi polet v strasero in na njegov pristonek na bližnjem ledeniku. Zanimivo je, da se že sedaj, ko je gondola še v gorah in ko še niti ni znano, kdaj jo bo mogoče spraviti v dolino, javljajo številni kupci. Razne nemške, francoske, ameriške in angleške veletrgovine hočejo nabaviti gondolo v reklamne svrhe in ponujajo visoke vsote, ki daleko presegajo vrednost gondole. Prof. Piccard se taki prodaji odločno protivi.

Avtomobilska cesta v Kamniško Bistrico

Važna gradba za prospeh tujskega prometa — Prva avtomobilska vožnja v Kamniško Bistrico

Kamnik, 1. junija.

Najvažnejša pridobitev za Kamnik je poleg ceste na Luče, ki se bo začela graditi še letos, avtomobilska cesta v Kamniško Bistrico. Meščanska korporacija v Kamniku ima v Kamniški Bistrici svoja velika gozdna posestva ter se je dosedaj ves lepravljal v Stahovico potom plovbe. Vodna pot, ki začena nekaj metrov pod izvirom Kamniške Bistrice, je dolga blizu 8 km in se vije deloma po globokih, v skale vrezanih soteskah. Spravljanje lesa je zelo težavno, ker se morajo delavci mestoma po vrhah spuščati v skalne prepade. Mnogo lesa se tudi izgubi ter iznaša izguba povprečno 12 odst. Zaradi tega si je Meščanska korporacija že davno prizadevala urediti drugo prometno zvezo.

Bila je že projektirana ozkotirna železnica, ki naj bi prevažala les v Stahovico. G. inž. Dedek iz Ljubljane je napravil več načrtov in sicer za samo železnico, za železnico s cesto in za široko vozno cesto. Najboljši projekt pa je moral opustiti, ker bi znašali stroški izvedbe okrog 5 milijonov, kar bi bilo za Meščansko korporacijo predrago.

Končno pa se je le projekt vozne ceste uresničil in v sredo so zapeli prvi krampi na Konjski za zgradbo ceste v Kamniško Bistrico. Pri zgradbi bo zaposlenih okrog 200 delavcev in se bo delalo na več krajih. Rešiti je treba še vprašanje, kako izpeljati novo cesto preko Kobilice, da ne bo preveč vzpona. Dolžina ceste bo znašala okrog 8 km, široka pa bo 4 do 5 metrov ter bo makadamska. Cesta bo speljala na po stari vozni poti, ki bo razširjena in popravljena ter na več mestih preložena.

Prosvetni dan ZKD v Beltincih

Beltinci, 1. junija.

Včeraj smo imeli tu lepo prireditelj: prosvetni dan mariborske ZKD z zanimivimi predavanji v sokolski dvorani, ki so jo s postranskimi prostori vred napolnili kmetje in kmetice ter fantje in dekleta, pa tudi inteligencija iz beltskega in črenšovskega okoliša, od Dobrovnika, Turnišča, Lipe itd. Zbor je otvoril in vodil predsednik ZKD Spindler. Bivši minister dr. Kukovec je podal pregledno sliko slovenskega pokreta, ki je vodil do uspehov, poudarjajoč pri tem, kako je ta pokret omogočil edino napredek slovenskih narodov v izobrazbi in kulturi. Prekmurški rojak g. dipl. agronom Šiflar je zanimivo razpravljal o danes najbolj akutnih problemih kmetijskega gospodarstva v Prekmurju, g. urednik Mrovlje iz Ljubljane pa o problemih agrarne reforme, ki je v Prekmurju še vedno zelo aktualno. Predvajanje filma se je iz tehničnih razlogov in ker so se predavanja raztegnila daleč čez poldansko uro, odgodila na kasneje.

Med predavanji pa se je od 11. do 13. vršila v posebni sobi hotela »Pri Krojni« konferenca delegatov v zvezi včlanjenih društev iz Prekmurja ter drugih prosvetnih delavcev, ki jih je povabilo na konferenco predsedstvo ZKD. Po referatu gg. šol. upr. Gabrijelčiča iz M. Sobote in učitelja Izidora Horvata iz Dol. Lendave o stanju prosvetne organizacije in prosvetnega dela v Prekmurju ter predsednika ZKD Spindlerja o novih smernicah prosvetnega in gospodarskega dela v ZKD se je razvila zanimiva, stvarna razprava s konkretnimi predlogi o podrobnih organizacijskih dela. Prosvetni dan v Beltincih pomeni preokretno v razvoju prosvetnega dela v Prekmurju.

Tragičen konec rekorderskega poleta

Pariz, 1. junija. d. Francoska letalca Laluette in Permalette sta v soboto jutraj v malem letalu startala k poletu, hoteli postaviti nov svetovni rekord za polet v ravni črti. 48 km južno od Barcelone pa sta v bližini Villa Nueva padla in se ubila. Hotela sta se zaradi neugodnega vremena vrniti v Barcelono. Nenadoma pa je iz neznanega vzroka eksplodiral motor in letalo je padlo v morje. Predno so prihiteli ribiči na pomoč, sta bila oba letalca že mrtva. Laluette je bil znan francoski letalec, ki je postavil devet rekordov in si pridobil svetovni sloves.

Katastrofalen padec pesete
Pariz, 1. junija. s. Španska deviza je na današnji borzi katastrofalno padla. Po petkovem tečaju 226 frankov je notirala peseta ob otvoritvi današnje borze samo 202 franka. V zadnjih minutah se je tečaj nekoliko izboljšal in dvignil na 217.

Vročina v Varšavi

Varšava, 1. junija. č. Ze nekaj dni vlada tukaj tropška vročina. Včeraj je bilo na soncu 47 stopinj, v senci pa plus 34.

»Novosti«

o tekmi Gradjanski v Iliriji
Zagreb, 1. junija. n. V svojem dolgem poročilu o nogometni tekmi Gradjanskega v Ilirijo pišejo med drugim današnje »Novosti«: Težka, toda zaslužena zmaga v Ljubljani. Gradjanski je osvojil novi dve točki baš tam, ker sta ti točki bili dvomljivo. Malo čudno je, da se Zagrebčani toliko veselijo baš točk, ki jih prinesejo iz Ljubljane, tem bolj čudno, da se tega veselijo stara nogometna garda, ki je potovala nekod brez vsake brige v Ljubljano in iz nje. Da, nekaj je bilo tako, toda danes je drugače. Ljubljana je postala trd oreh za vsak zagrebški klub, zato se točke iz Ljubljane odnašajo s posebnim veseljem in posebno ceno. Da si jih zagotovi, je šel Gradjanski v Ljubljano docela kompleten. Tu mislimo na njegove kibice, ki so bili kompletni brez rezerve in ki so stordili svojo dolžnost že pred igro, pri njej in po igri.

Proslava BSK

Beograd, 1. junija. Danes na drugi dan pravoslavnih binokstnih praznikov se je nadaljevala proslava 20-letnice BSK. Današnji nogometni rezultati so bili naslednji: BSK rez. : Deligrad (Aleksinac) 9:1 (4:0), BSK jun. : Vienna jun. 2:0 (1:0), Ruski : Obilić komb. 4:1 (2:0), Soko : Eintracht (Lepzig) 2:0 (2:0), BSK : FC Certe 3:1 (2:0).

Vremenska napoved

Zagrebaška vremenska napoved za danes: Zelo spremenljiva oblačnost, zmerno toplo, malo bolj nestalno vreme. Lokalno deževje z grmenjem. — Situacija včerajšnjega dne: Ves sistem slabih barometrijskih depresij prekriva center in južni del kontinenta, kar pozroča nestalno vreme, s prehodnim deževjem in grmenjem. Samo skrajno severni del Evrope prekriva višji pritisk. Barometrijski pritisk je v splošnem narastel za 2 do 3 mm, temperature so večinoma padle za 1 do 5 stopinj, največ v središču Primorja in zapadni Hrvatski.

Dunajska vremenska napoved za torek: Polagoma manj oblačno z manj padavinami. Zopet nekoliko toplejše.

Naši kraji in ljudje

Njuni Veličanstvi kralj in kraljica v Zagrebu

Ob prihodu na Markov trg

Kralj in kraljica pri slovesni procesiji

Doživljaji naših pariških izletnikov

»Jutrova« ekskurzija se je včeraj zadovoljna vrnila v domovino. Nepozabni vtisi iz Pariza in okolice.

Ljubljana, 1. junija.

Izletniki prve »Jutrove« ekskurzije na veliko kolonijalno razstavo smo se danes z dopoldanskim brzovlakom vrnili v Ljubljano. Ne bi ravno dejali, da čili (ker je dolga vožnja v domovino utrudljiva), toda zdravi in zadovoljni. Vse je šlo po sreči in v najlepšem redu. Vsekakor: izlet je daleč prekosil pričakovanja.

Ko smo se v prvi polovici tedna prav dobro seznanili s Parizom in njegovimi znamenitostmi, smo sredi v četrtek izkoristili za dva prelepa celodnevna izleta v okolico. V sredo dopoldne nas je udobni avtobus popeljal proti Malmaisonu. Gradišč je preurejen v muzej in vse sobice in hodniki so prenapolnjeni s spomini na ona leta, ko je v tem idiličnem domovanju letoval general Napoleon Bonaparte s prvo ženo Josefino, ki je po ločitvi tu v samotni

preživela svoja poslednja leta. — Od Malmaisona nas je v prvi popoldanski uri dovedla pot v Versailles. Izvrstno kosilo nas je čakalo v restavraciji. Takoj nato smo se v dveh skupinah podali v velikanski grad, kjer se je nekoč razbohotila slava in razkošje »solnčnega« kralja Ljudevita XIV. Obiskovalec se ne more načuditi ogromu nemu obsegu palače, ureditvi soban in vsemu okoliu z velikimi parki, šetališči in fontanami. Odnegli smo silne vtise. Ampak še lepše je bilo naslednji dan (četrtek), ko smo pohiteli iz Pariza v Fontainebleau. Pot od Pariza je dolga preko 60 km, ceste asfaltirane, pokrajina slikovito torišče mnogih slavnih francoskih slikarjev. Če povem, da ima grad Fontainebleau okrog 5000 sob, ki so ohranjene z vso dragoceno staro opremo, si boste vsaj približno ustvarili sodo, koliko imenitnosti smo si ogledali. Krona vseh naših doživetij v Franciji.

V petek nas je vodnik potovalnega urada povedel v nekatere največje pariške trgovske palače. Ogledali smo si Printemps, ki ima sedem nadstropij in 7000 uslužbencev. V manjših skupinah — saj smo bili v Parizu že prav domači — pa so nas ceneni avtotaksiji povedli še k ogledu trgovin Lafayette, Louvre, Samaritaine. Da spoznamo železice Pariza, je bilo prav vredno pogledati tudi ogromna živilska tržišča (hale) in Potinovo veletrgovino z živili.

Popoldne nas je ladja po Seini ponesla v Sevres. Obiskali smo muzej svetovno znane porcelanske industrije. Enako kakor bogastvo razstavljenih keramičnih umetnin nas je utešila in poživila vožnja sama, ki nam je s Seine razkazala povsem nove poglede na Pariz in njegovo okolico. —

Zvečer smo pohiteli na kolonijalno razstavo. Čudežno lepo je razsvetljeni. Setnje vodijo kakor po paradizu ob veličastnih vodometih in najpestrejših obsevanih paviljonih. Seveda pa je poskrbljeno tudi za najrazličnejšo zabavo.

Sobota nam je bila dana na svobodno razpolago. Razkropili smo se po Parizu in se zopet srečavali po trgovinah, ob grobu Neznanega jmuaka, na Montparnassu. Zase se izmed mnoštva naglih ogledov spominjam samo še, da sem bil s prof. Prezljem dopoldne tudi v Grand Palaisu na veliki pomladni razstavi sodobne umetnosti in nato še v sosednji mali palači na razstavi knjig, kjer je dokaj častno zastopana tudi Jugoslavija.

Popoldne se je skupina treh dam in 8 gospodov ojunčila za najlepše slovo od Pariza, za polet z letalom. Dva avtomobila letalske družbe sta nas prepeljala v 17 km oddaljeni Le Bourget, kjer smo se po trije in trije povzpeli v višave, da se nam je nepozabno vtisnila v spomin podoba svetovne metropole...

Zvečer smo šli še v Opero k predstavi »Walküre«. Sedeži so nam bili pripravljeni v ložah III. etaže. A kaj predstava sama navzlic krasni inscenaciji, velikemu orkestru in dobrih pevci! Mogočnejše nas je prevzela grandiozna lepota palače in njene notranje opreme. Zato je večina že po drugem dejanju, čim si je ogledala Opero samo in večerno življenje v njej, zapustila predstavo, da se pripravi za povratek v domovino.

V svežem nedeljskem jutru nas je neusmiljeno iztrgal iz sna ropot hotelskega telefona. Avtobus nas je popeljal na veliki severni kolodvor, kjer so nam bili v direktnem domačem vagonu rezervirani kupci. Se smo nakupili štiva in sadja — nato pa zbogom Pariz! Dolgo so se za nami sijale bele kupole cerkve Sacre Coeur na Montparnassu, slednjič je daleč za predmetnim gozdičem utonil v sinjino tudi ponosni Eifflov stolp.

Se preden smo zapustili francosko zemljo, nam je začel škropiti na okna topel pomladni dežek. Megle so se dvigale v kotanjah švicarskega pogorja. Dolgočasna sivina nam je zakrivila prirodne lepote. Toda saj si nismo želeli že ničesar več. V družnem razgovoru so se le še uvrstile prijateljske vezi, ki so nas ves čas bivanja v Parizu družile v najlepši, naravnost vzorni harmoniji.

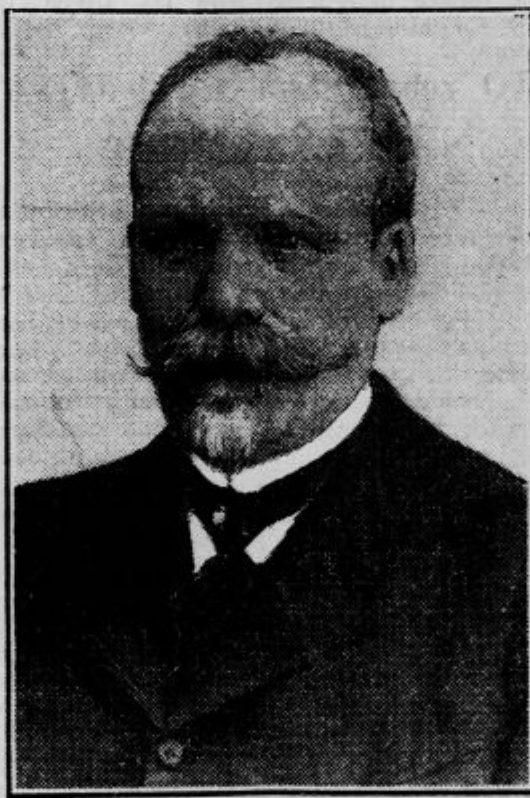
Nekoliko huda je bila nočna vožnja z nemirnim spanjem. Ali ko so nas davi zopet objele ljubezne domače gore in so nam na kolodvoru zasijali v pozdrav radostni in radovedni obrazi domačih (vsekakor vsi pod dežniki), je bil naš pariški izlet zapecaten z blago zavestjo: Doma smo, hvala Bogu — bilo je prekrasno in vsega ravno dovolj. O Parizu, organizaciji in vodstvu izleta, o naši družbi in mičnih drobni doživljajih pa bomo še rekli kakšno besedo.

Karel Lubec — umrl

Ptuj, 1. junija

Danes je po dolgi mučni bolezni umrl dvorni svetnik in finančni ravnatelj v p. Karol Lubec.

Rojen v Bišu, sosedna hiša notarja dr. Firbasa, je po dovršeni gimnaziji v Mariboru vstopil v mariborsko bogoslovje, čez mesec dni pa odšel v Gradec na filozofsko fakulteto. Ker po dovršenem filozofskem študiju ni bilo izgleda, da dobi

kmalo profesorsko mesto, je leta 1870 vstopil pri računskem oddelku finančnega ravnateljstva v Gradcu, obenem pa je doštudiral pravo. Leta 1877. je bil imenovan

Danes! Ob 4., pol 8., 9¼.

Podeželski posetniki vselej, oglejte si ob znižanih cenah film, pri katerem se je smejala in zabavala vsa Ljubljana:

LAŽNI FELDMARŠAL

Najsijajnejša veseliga iz vojaškega življenja preteklosti!

VLASTA BURIAN RODA RODA

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. ure!

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

za davčnega nadzornika na Dunaju, odkoder je prišel l. 1879. k okrajnemu glavarstvu v Radgoni, kjer je takrat služboval poznejši kranjski deželni predsednik baron Hein, ki ga je Lubec učil slovenščine. L. 1886. je bil premeščen kot edini slovenski finančni nadzornik v Brežice, od tam pa leta 1889. v Maribor, kjer mu je bil zopet za šefa baron Hein. Leta 1889. je bil imenovan za finančnega tajnika pri finančnem ravnateljstvu v Gradcu, kjer je služil do leta 1897., nazadnje kot finančni nadzornik. Nekaj let je bil tudi na graškem vseučilišču docent za državno računovodstvo.

Po odhodu finančnega ravnatelja v Ljubljani Plachkija je postal vprašanje njegovega naslednika izredno kritično, ker so takratni slovenski državni poslanci napeli vse sile, da spravijo na to izredno važno mesto Slovenca. Kljub nemškemu odporu je takrat finančni minister Kaizl imenoval g. Lubeca, ki je tako postal s 1. septembrom 1898 prvi slovenski finančni ravnatelj v Ljubljani, kjer je bil medtem njegov »učencec« iz Radgone baron Hein postal deželni predsednik. Leta 1899. je bil imenovan g. Lubec za dvornega svetnika, l. 1907. pa je zaprosil za upokojitve.

Lubec je bil in ostal vedno zvest narodnjak. V Gradcu je bil izvoljen za predsednika takratne slovenske »Bisede« in za podpredsednika podpornega društva za slovenske visokošolce. Pozneje, že v pokoju, je bil izvoljen za predsednika Čitalnice v Gradcu, ki ga je leta 1912. izvolila v pri-

znanje njegovih zaslug za častnega člana. V Gradcu je bil tudi večletni in zadnji predsednik tamonjše izvenakademske podružnice CMD. Za svoje odločno narodno udejstvovanje je prejel od strani Nemcev kmalu po preobratu — plačilo. Od 29. januarja do 19. februarja 1919 je bil v Gradcu kot 74-letni starček konfiniran, tako da ni smel zapustiti niti svoje sobe. Končno so ga merodajni faktorji v Gradcu spravili ob stanovanje. Da se izogne nadaljnjim persekucijam, se je preselil v Ptuj, kjer mu živi hčerka, poročena z odvetnikom dr. Senčarjem.

Za čas svojega bivanja v Ptujju je nekaj let neumorno delal za Olepsevalno društvo v Ptujju, ki ga je izvolilo za predsednika. V zadnjih letih mu je pešal sluh in tedaj je začel samotno življenje kakor puščavnik. Bolehal je dve leti in danes je zatisnil svoje blage oči za vedno.

Slava njegovemu spominu!

Pri boleznih želodca, črevesja in prebavnih privede uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim snovem, da preidejo v kri. Zdravniška strokovnjaka izvedenja poudarjajo, da se »Franz Josefova« voda zlasti koristno izkaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Četrti požar v enem mesecu

Neznan požigalec zažgal gospodarsko poslopje

Moravče, 1. junija

Požarna nesreča nas je pretekli četrtek v teku dobrega meseca obiskala že četrto. Bil je prav vroč dan. Ob 9. dopoldne, ko so bili vsi ljudje na polju, je nenadoma začelo zvoniti plat zvona. Ljudje, razburjeni še od prejšnjih požarov, so hitro pustili delo in šli na pomoč. Gorelo je gospodarsko poslopje g. Frana Dragarja v Vrhih. Vsi znaki kažejo, da je ogenj podtaknila hudobna roka. Domači so bili v usodnem času vsi z doma. Ko so prihiteli na kraj nesreče, je bilo že celo poslopje v plamenih, čeprav je bilo krito z opeko. Z

veliko težavo so živino rešili še pravčasno.

K požaru so prihiteli gasilci iz Moravč in Studenca. Moravški gasilci kljub veliki požrtvovalnosti niso mogli s svojo ročno brizgalno tako uspešno nastopiti kakor Studenčani z motoriko. Poslopje z vsem gospodarskim orodjem je zgorelo do tal, dočim so gasilci z velikim trudom obvarovali zraven stojišče hišo. Nezavarovani posetnik ima okrog 50.000 Din škode. Številni požari v zadnjem času kažejo, da je tudi za Moravče potrebna motorna brizgalna. Moravčani, zganite se!

Nočni vlom v gostilno

Zagorje, 1. junija

Naša kronika beleži zopet drzen vlom, ki se je izvršil tekom včerajšnje noči v znano Inotovo gostilno na Sepovni. Na nočni obiskovalci niso prišli do takega plena, kakor so pričakovali, je pripisati zgolj naključju, ker so bili pri delu zasadeni in prepredeni, za kar ima glavno zaslug gostilničarka ga. Amalija Ravnikarjeva.

V noči od sobote na nedeljo, — šlo je že na tretjo uro zjutraj — je začela gospa iz gostilniških prostorov sumljiv šum, ki se je čez čas zopet ponovil. Gospa Amalija je pogumno stopila z lučjo v roki v gostilno, kjer so je sledovi uverili, da je bil njen sum utemeljen. Vrata v gostilno so bila vlomljena, kredenca razmetana, po kuhinji in gostilniški sobi splošen nered — vlomilci so prebrskali vse, ko so stikali za raznimi dobrotami. K sreči pa je gostilničarka pred odhodom k počitku spraznila ročno blagajno, zato je bilo stikanje pončnjakov za novi zamen, koristilo so se le z drugimi gostilniškimi dobrotami.

Ko je gostilničarka odkrivala sledove vlomilcev, je začela ropotanje v kleti. Takoj se ji je zazdelo, da so se vlomilci preselili v vinski klet. Ga. Ravnikarjeva je pričela opozarjati domače, da imajo v kleti tatove. V razburjenju pa so se Ravnikarjevi preveč glasno pripravljali za napad in so vlomilci uvideli nevarnost ter jo pravčasno odkurili iz kleti.

Ravnikarjevi so obvestili o vladu orož-

nike, ki so odšli takoj na patroliranje in so snoči aretirali dva sumljivca, ki sta se potikala po tukajšnji okolici.

Počitniška kolonija ljubljanske občine

Kakor druga leta je tudi letos organiziral socialnopolitični urad mestnega magistrata ljubljanskega počitniško kolonijo. V proračunu je v ta namen določen znesek 80.000 Din. Urad je prejel 225 prošenj za sprejem okoli 300 otrok. V kratkem bodo starši povabljeni, da pridejo z dečo na mestni fizikat, kjer bo zdravnik pregledal otroke in določil ali so sposobni za morsko klimo ali pa za podeželsko.

Mestna občina se je letos odločila, da preuredi mestno kopališče pri Mednem ob Savi s primernimi adaptacijami in otroško počitniško kolonijo. Tudi Rdeči križ bo po svojih močeh pomagal, da bo počitniška kolonija v Mednem imela gotove udobnosti, in bo postavil posebno zložišče vo barke, odnosno šotor. V počitniško kolonijo pri Mednem bo sprejetih v dveh skupinah po 50 otrok.

Drugo počitniško kolonijo bo mestna občina poslala na morje. Kolonija bo nastanjena v Kraljevici in jo bodo vodile članice Kola jugoslovenskih sester. Deca bo prebivala v Dečjem domu Franje Tavčarjeve. Počitniška kolonija se bo odposlala iz Ljubljane po končanem šolskem letu v prvih dneh meseca julija.

KULTURNI PREGLED

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 2.: Slehernik. Predstava v operi. B. Sreda, 3.: Večni mornar. E.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 2.: Slehernik. Dramska predstava. B. Sreda, 3.: Večni mornar. E. Četrtek, 4.: Zidinja. Izven. Gostuje Marij Šimenc.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Torek, 2.: Kavalir Miško. C. Znižane cene. Zadnjič. Sreda, 3.: Labirint. B. Kuponi. Četrtek, 4.: Zaprtlo.

Znanstveno delo o kozolcu na Slovenskem. Kot 10. zvezek Razprav Znanstvenega društva v Ljubljani je pravkar izšla 110 strani obsegača razprava univ. prof. dr. A. Melika »Kozolec na Slovenskem«. Pisec priha po obsežnem razmišljanju vseh znanih oblik kozolca do zaključka, da je kozolec nastal na več mestih ločeno, vendar je pri Slovencih dosegel najvišjo stopnjo, ker je pri nas najbolj zagospodovala njegova gospodarska funkcija. Po zaslugi Sloven-

cev se je razširil vsaj v vzhodnih Alpah; ker ga nahajamo že zgodaj med Nemci na severozapadnem Tirolskem, kjer ga ljudje tudi po slovensko imenujejo, smemo sklepati, da so Slovenci imeli kozolce najbrž že kmalu po svoji doselitvi v predele Vzhodnih Alp. Na koncu izraža pisec upanje, da z nami napredujoče gospodarsko-zgodovinsko, etnografsko, geografsko, lingvistično in slinčno raziskavanje preskrbi še novega gradiva, ki bo z novo lučjo osvetlilo danes še nejasne in zamotane odnose. Razpravi je pisec dodal daljši resumé v francoščini, opremljena pa je s 66 slikami na posebno finem papirju in z zemljevidom, ki kaže razširjenost kozolca na Slovenskem. Razprava dr. A. Melika je tehten donesek k našemu narodopisju in posredno tudi k naši zgodovini. Izdaja je v čast avtorju in založnici.

Iz revij. »Riječ« je objavila v št. 21. med drugim konec razprave dr. M. Preloga: »Ostavka biskupa Strossmayerja na čast velikog župana viroviške županije u g. 1862« in dr. Bognerja zelo pohvalno kritiko esejev Willyja Haasa »Gestalten der Zeit« (Haas je urednik Berlinske »Die literarische Welt« in zelo sposoben esejist, vendar je omenjeno njegovo knjigo sprejela nemška kritika z deljenimi sodbami). Mesarič piše precej skeptično o jubileju pisateljice »Grčke vještice« Zagorke in o njeni »jubilejni« igri »Kči Lotrščak« ter zaključuje svojo oceno: »Ako je kultur-

ni Zagreb identičan s onom zagrebačkom čitalnicom i teatarskom publikom, koja je u svom kulturnom razvoju doprla taman do odbora za proslavu Zagorkinog jubileja i do aplazva »Grčkih vještica« i »Kčeriina Lotrščaka«, onda ne preostaje drugo, već da se ovakvom kulturnom nivou Zagreba od g. 1931. čestita dostojno i paradno. — »Savremenik« je priobčil v 11. številki (prav za prav v 2. zvezku, ker je 9 številki izšlo v obliki časnika — predstavite si, da bi kdo hotel dati v vezavo ves letnik!) uvodnik A. Bonifacija »Riječi ili djela«, ki ugotavlja: Današnja doba je v znaku nove, razgibane dejavnosti. Pisatelji — prav kakor za časa romantizma — zopet sanjarijo o velikih akcijah in skušajo dosegati obrise bodočega sveta. »Bili smo pisatelji, samo utenjaki in samo poslovni človek je danes premočan. Enostranski človek je bil prav kakor stroji, otrok 19. stoletja; danes od vseh Lindberghov zahtevamo: znanje, občutje in voljo. V Franciji so to nazivali neohumanizem, v Nemčiji »neue Sachlichkeit«. Tudi ostali članki so prav zanimivi. Časopis je dobro urejan in ne bi bilo želeli, da bi mu usoda namenila novo metonimozo. — Šesta številka »Hrvatske revije« je delno posvečena pokojnemu književniku dr. Milutinu Cihlaru Nehajevu. Ante Hikec, znano ime izza predvojnega Modernog, je napisal tople in zanimive članke o njem. Revija, ki je odlično opremljena, bi lahko v marštem pridobila, če ne bi bila tolikanj ekskluzivna.

O operi »Kočanec« je priobčil pesnik in glasbeni kritik Nikola Polić v 11. številki

»Savremenik« daljši članek, v katerem pravi, da »i najzaučestijji muzički stručnjaci vele, da je najboljša, što je naša opera na literaturna dala u poslednjih deset godina«. Skladatelj Konjović se naslanja na tekst B. Stankovićeve drame, ki je še danes »jedina naša rasna drama«. »Kočana« je opera, kojoj muzička snaga i dramsko-muzički izraz iz čina u čin raste; autorova se linija uspinja bez zastajkivanja, pa ide, tako, paralelno sa samim tekstom. Nikola Polić sklepa, da Konjović-Stankovićevo delo more najti pravo umevanje in iskren sprejem pri onem občinstvu, ki se šele ustvarja in ki še pride. — Vsekakor bi želeli, da bi nam ljubljanska opera čim prej vprizorila »Kočana«; morda bi lahko šlo, če bi odprla prihodnjo operno sezono! »Kočana« mora priti na slovenski oder in sicer v srbohrvaščini, ker je v tem primeru resniščno, da bi ji s prevajanjem jemali izvorni kolorit, čar starega Vranja in pravo lenoto sevjalink.

Književni listi o Jugoslaviji. Poizkusi, da bi se pri nas ustvarile jugoslovenske »Les Nouvelles Littéraires«, so se doslej vedno izjalovili. V zadnjem času sta se v tem »amenu« pojavila dva lista: stara revija »Savremenik« se je pretvorila v tednik, na novo pa so začele izhajati »Književne Novine«. »Savrenenik« se je medtem že vrnil v prvotno obliko in izhaja sedaj kot mesečna revija. »Književne Novine« pa izhajajo zelo neredno, znak, da jim trda prede. V Beogradu je propadlo že več sličnih poizkusov, le »Kritika«, glasilo ože literarne skupine, se še nekako drži. Vse kaže, da

pri nas še vedno ni pravega občinstva za take liste, t. j. živih plasti, ki bi bile zainteresirane na književnem življenju. Šele v zadnjem času začenjajo nekateri dnevniški smotnejši približavati književno življenje širšemu občinstvu. Nemara se bodo naši književni listi po vzorcu »Les Nouvelles Littéraires« razvili šele iz dnevnika, ku se oo v le-teh povsem zakoreninila književnometniška kronika.

Pregled slovenske poevne književnosti objavlja pravi mesečnik »Slovensky« Prehled iz pera O. Berkopca. V aprilski številki je obdelana naša povojna poezija, v majniški pa proza.

Jubilej Leopolda Staffa. Poljska kulturna javnost se pripravila za proslavo 30-letnice književnega delovanja največjega živečega poljskega pesnika Leopolda Staffa. V jeseni bo v Varšavi oficijelna proslava, važnejšega pomena pa je, da so pravkar začeli izhajati Staffovi zbrani spisi. Doslej sta bila objavljena dva zvezka poezij in sicer »Sanje o sili« in »Dan duše«, zbirki razkošne lirike izva prve dobe pesnikovega razvoja. Pozneje je Staff pisal epiko, izdal pa je tudi več zvezkov dramske poezije. Vsa njegova dela označuje visoka moralna odgovornost za estetsko vrednost verzov; slehno njegovo delo očituje globoko razumevanje sveta in življenja. Staff je po rodu iz Lvova, kjer se je rodil l. 1878. Njegova tvorba obsega 25 velikih del, ki imajo vsa visoko književno vrednost. Londonska centrala PEN klubov je tega poljskega poeta imenovala za častnega člana.

Domače vesti

Povratek »Jutrove« družbe iz Pariza

Druga ekskurzija v Pariz

Včeraj jutraj ob 9. so z majhno zamudo z gorenjskim vlakom dospeli iz Pariza udeleženci I. »Jutrove« ekskurzije na kolonialno razstavo. Četudi po dolgi 26 urni vožnji nekaj utrujeni, so se izletniki popolnoma srečno in zadovoljno povrnilo domov, polni najlepših in učinkovitih novih vtisov, ki so se jih navzeli na desetine nem potovanja. Vsi udeleženci brez izjeme so izrekli ob prihodu svoje zadoščenje nad izredno ekskurzijo. Izletniki so se pohvalili, da so bili udobno spravljani v modernem in komfortnem hotelu Charlestonu v Parizu in da so vobče tudi glede prehrane, ki je bila vsesok in povsod okusna in obilna, bili dobro oskrbljeni. Posebno zadovoljni so bili udeleženci s pestrim programom za bivanje v Parizu, z ogledi in izleti, ki jih je aranžirala pariška agencija »Putnik«, priredil to prvo, tako lepo uspešno ekskurzijo.

Program in pogoji za drugo »Jutrovo« ekskurzijo v Pariz na kolonialno razstavo, ki bo v dneh 15. do 25. junija, so bili že objavljeni v našem listu minule nedelje. Rok za prijave za drugo potovanje traja do 8. t. m., da bomo vedeli pravočasno razpolagati s pripravami. Zato prosimo vse, ki so zainteresirane, da se prijavijo za drugo naše potovanje v Pariz, naj ne nemudoma javijo v tajništvo našega uredništva pisno ali ustmeno, ki bo radevolje podalo vsa potrebna pojasnila.

* Cenjene naročnike opozarjamo, da so zadnje dni z listom prejeli polnočni vse, ki jim je potekla naročina. Prosimo jih, da jo vplačajo z morebitnim zaostankom vred takoj prve dni meseca junija. — Nadalje prosimo naročnike, ki bodo za čas počitnice premislili bivališče, da to naznanijo upravi lista vsaj 2 do 3 dni prej, tako da ponovijo najprej svoj stari naslov, nato pa navedejo novega. Tako se bodo najlažje preprečile pomote pri pošiljanju lista.

Upravništvo »Jutra«

* Rdeči križ proslavi obletnico poroke kraljevske dvojice. Dan poroke Nj. Vel. kralja in kraljice proslavi RK vsako leto z velikimi svečanostmi. Letos so se svečanosti pričele 1. t. m. in bodo trajale do 8. t. m., do obletnice poroke. V teh dneh bo RK zbiral prispevke za gradnjo velikega sanatorija za tuberkulozne otroke.

* Poslanik dr. Shvegl poklonil Beogradu kip Urliha Celjskega. Kakor doznava »Fetika«, je poslanik dr. Ivan Shvegl poklonil beograjski občini bronast kip, delo kiparja Franje Kršiniča v Zagrebu. Dr. Shvegl je kip podaril Beogradu kot spomin na ubogi grof Urliha Celjskega, katerega so Madžari v novembru 1456. ubili v beograjski trdnjavi. Bil je zadnji potomec znane in vplivne rodbine celjskih grofov, ki je imela ogromne domene na Stajerskem in Kranjskem. Vsa ogromna imovina je po pogorbi iz leta 1443. pripadla Habsburgovcem. Kip bo postavljen na terasi Kalimezdan v Beogradu.

* Naš vojni delegat v Parizu, za našega vojnega delegata v Parizu je imenovan general Nenadović, ki v bližnjih dneh odputuje na svoje novo službeno mesto. Na čast v Francijo odhajajočemu generalu je francoski poslanik v Beogradu priredil v soboto poslovilni večer.

* Izpremembe pri izseljenjskem komisariatu v Zagrebu. Dosedanji šef izseljenjskega komisariata v Zagrebu dr. Fedor Aranič je imenovan za višjega svetnika v ministrstvu za socialno politiko in na isto mesto v Beogradu, dosedanji svetnik izseljenjskega komisariata Evgen Quina, pa je imenovan za šefa komisariata. Iz ministrstva za socialno politiko pa je Stjepan Herman premeščen kot svetnik k izseljenjskemu komisariatu.

* Napredovanje v šolski službi. V osnovnošolski službi so napredovali v I. skupino naslednji učitelji: oziroma učiteljice: Alojz Grbec v Celju; Josipina Mulej pri Sv. Lenartu, Anton Kristof v Radomljah, Zlata Mrak na Viču, Josipina Korbar v Gorah, Gradu in Janko Babič v Česnici; v II. skupini: Ciril Ravbar v Stari vasi pri Brezicah, Albina Horvat v Mariboru, Hedvika Smolnikar na Rečici, Antonija Draskovič-Turk v Mariboru, Josipina Leskovar v Stični, Pavla Paikler v Litiji, Cveta Krebelj v Mariboru, Ana Šeme v Logatcu in Kristina Čibic v Mariboru; v III. skupini: Marija Rožaj v Smartnem v Rožni dolini; v IV. skupino pa: Marija Daneš v Murski Soboti, Avgust Prelog v Dornavi, Jolanda Belovič v Radmanovcih, Marija Gruđen pri Sv. Barbari v ptujskem okraju, Anželika Ščurek na Bledu, Avgustina Regoršek v Mariboru, Sonja Pohar v Marenbergu, Frančiška Jezeršek v Naklem pri Kranju, Lidija Grošek v Marenbergu, Marija Cadež v Mokronogu, Hilda Lang v St. Janžu in Evfrozina Jureš v Toplicah.

* Imenovanje v državni službi. Z odlokom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je v bolnici za duševne bolezni na Studencu imenovan za administrativnega uradnika Avg. Vrinskele v 8. položajni skupini.

* Iz zdravniške zbornice. Banska uprava objavlja, da sta v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino bila vpisana sekundarni splošne bolnice v Mariboru dr. Vladimir Kerže in dr. Miroslav Hoška, izbrisan pa je bil iz imenika dr. Alkibjad Spirovič, sanitetni poročnik v Škofiji Loki zaradi prenehanja v Petrinju.

* Slikar Jakac in tenorist Banovec na povratku v Ljubljano. Danes ponoči se pripeljeta s tržaškimi brzovlakom v Ljubljano tenorist Svetozar Banovec, ki je dve leti gostoval v Ameriki in pel po slovenskih naselbinah ter v splošno vršil veliko kulturno propagando in slikar Božidar Jakac, ki je tudi skoraj dve leti bival v Ameriki, kjer se je pridno umetniško udeleževal portretiral najodličnejše osebe ameriške javnosti in si pridobil veliko slavo. Oba rojakoma kličejo: Dobro došla v be! Ljubljani, na domači tleh!

* Švicarji nameravajo graditi hotele na našem Primorju. Ze več dni se mude v Splitu zastopniki švicarskega hotelirstva. Zanimajo se za gradbo hotelov v Splitu in nekaterih drugih primorskih krajih. V zadnjem času pokazuje švicarsko hotelirstvo najboljšo voljo, da vlagi svoj kapital za gradbo hotelov na jugoslovenskem Primorju.

* Sprejem gojencev v zrakoplovno podoficirsko šolo. Kakor javlja »Vojni list«, bo v zrakoplovno podoficirsko šolo v Novem Sadu sprejetih letos za gojence do 130 mladeničev iz civila in iz vojskova v starosti od 17. do 21. leta, ki so dovršili vsaj osnovno šolo z odličnim ali prav dobrim uspehom. Kandidati morajo biti popolnoma zdravi, razviti in sposobni za službo v zrakoplovstvu, kar se bo ugotovilo pri zdravniškem pregledu na dan sprejemanja. Prednost pa imajo kandidati iz gimnazij in pa tisti, ki so se že nekaj časa učili v kakih obrti: ključavničarski, elektrotehniški, kovski ali podobni. Prošnje za sprejem naj se predložijo komandantu zrakoplovne podoficirske šole v Novem Sadu najpozneje do 15. septembra.

* Natečaj za pripravniške inženjersko-agronomske stroke. Oddelek katastrof in državnih posestev je razpisal natečaj za pet mest uradniških pripravnikov inženjersko-agronomske stroke, ki bodo vršili klasifikacijo zemljišč. Poleg fakultetne strokovne kvalifikacije naj bi kandidati po možnosti imeli tudi ekonomsko prakso zasti iz kmetijstva.

* Sprejem slušateljev v visoko šolo volne akademije. V smislu odredbe ministra vojske in mornarice se v višjo šolo »voine akademije« sprejme letošnji šestdeset slušateljev. Kompetentni morajo imeti najmanj pet let oficirske službe, v sarži največ kapetani I. razreda in ne smejo biti stari nad 32 let. Opraviti morajo sprejemni izpit.

* Vozne olajšave na parnikih za posetnike jadranskega sokolskega zleta. Za sokolski zlet na Jadranu eta Jadranska plovidba in Dubrovačka paroplovidba odobri li naslednje vozne popuste: od 12. t. m. do 5. julija za polovico vsem domačim udeležencem zleta, ki bodo posedovali značke in overjene legitimacije, da so v zletnih dnevih bili v Splitu; srednješolski mladini v dnevih 13., 14. in 15. t. m. za 75 odst., in to tako, da se polovica voznega lista kupi pri odhodu in velja ta polovica tudi za povratek; sokolskemu naraščajo, deci in godbenikom v glavnih zletnih dnevih od 26. do 30. t. m. isto tako za 75 odst. (pri odhodu se kupi polovica voznega lista, ki velja tudi za povratek); od 12. t. m. do 14. julija za polovico inozemskim Sokolom z značkami in overjenimi legitimacijami, da so bili v Splitu ob zletnih dnevih.

* Počitniški tečaj poljskega jezika in poljske kulture za tužje. Poljski generalni konzulat v Zagrebu nam javlja, da organizira poljsko prosvetno ministrstvo počitniški tečaj poljskega jezika in poljske kulture za tužje. Tečaj se bo vršil v Krakovu od 6. do 30. julija. Program tečaja obsega: poljski jezik, poljsko literaturo, sočasno Poljsko (politična, gospodarska in narodnostna vprašanja) in izlete. Zaposlenje v tečaju bo dnevno od 4 do 5 ur. Vplašina znaša 40 zlotov (okrog 260 Din), ki jih je treba plačati pri vpisu na blagajni poljskega generalnega konzulata v Zagrebu. Prehrana bo stala dnevno 3 do 6 zlotov (20 do 40 Din). Stanovanje je zagotovljeno v državi nih solah v Krakovu. Udeleženci tečaja dobijo brezplačne vizume in bodo imeli ugodnosti na poljskih državnih železnih. Rok prijave do 15. t. m.

* Banovinska trošarina na pnevmatiko. Po razglasu banske uprave dravske banovine se plačuje banovinska trošarina na pnevmatiko v znesku 25 Din za 1 kg. Da se ne bi oviiral avtomobilski promet s kontrolo o plačilu te trošarine, se dopušča, da se ta plačuje pavšalno za leto 1931-32, in sicer: za motocike 100 Din, za osebne avtomobile 500 Din, za tovorne avtomobile, avtobuse in priklopne vozove s 4 kolesi: 2000 Din in za priklopne vozove z 2 kolesoma 1000 Din. Lastniki vozil, ki se nameravajo poslužiti te ugodnosti, naj to prijavijo banski upravi najkasneje do 30. t. m. in plačajo pavšalno trošarino do 31. julija letos. Oni, ki ne plačajo pavšalne trošarine na pnevmatiko, jo plačujejo po razgrajen 77. pravilnika o banovinskih davčninah za leto 1931-32, v znesku 25 Din za 1 kg in se morajo podvreči kontrolnim dočlokom, ki jih bo ban »zadal« naknadno.

* Novi grobovi. Dne 28. maja je umrla v visoki starosti 83 let gdč. Neža Tomanova, sestra moravškega sokolskega upravitelja v p. g. Janka Tomana. Pokojnica je bila napredna in dobra žena. K večjemu počitku na domače pokopališče so jo položili v soboto ob veliki udeležbi domačega občinstva. Pri pogrebu je svirala domača godba in pevec so ji zapeli pod vodstvom šolskega upravitelja g. Vlada Rapeta »Vigred« in »Učelišče nas«. — V celjski bolnici so umrle 13 letna Angela Ropova, hčerka občinskega tajnika v Lučah, 41 letna posestnica ga. Jožeta Kosova iz Luške vasi pri Poljčanah in 54 letna dinarica Marija Destovnikova iz Mozirja. — Pokojnikom blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* Likovčeve »Prodane duše« so nainovejša povest o grozotah, ki jih Slovenci v Primorju že desetletja trpijo. V izredno krepkem slogu je prikazana njihova hridka usoda. Živahno popisani dogodki pritegnjejo čitatelja tako, da ne more odložiti povesti, dokler je ne dokonča. Povest se dobi za ceno 30 Din povsod, v Borovnici v trafiki Lebez in pri pisatelju v Ljubljani. Riharjeva ulica 4.

* Poroka. V nedeljo se je poročil državni svetnik g. Ivan Škarja iz Beograda z gdč. Magdo Josinovo, hčerko upokojenega direktorja bivše finančne deželne blagajne g. Emanuela Josina. Obilo sreče!

* Razpust društev. Društvo »Klub jugoslovenskih svobodomiselnih akademikov« iz Italije v Ljubljani in »Opći radnički savez Jugoslavije«, podružnica na Viču, sta razpuščeni, ker že več let ne delujeta in nimata pogojev za pravni obstoi.

* Avtobusno zvezo med Ljubljano in Čabrom odvarja z današnjim dnem podjetje Avtopromet Zhačnik, družba z o. z. na Robu pri Velikih Laščah. Ta zveza bo velike važnosti za prebivalstvo ob poti, kakor tudi za tujski promet, ki se na to stran vedno bolj širi. Danes bo poskušna vožnja in se bo komisija sestala ob 8. jutraj v Ljubljani na Dolenjski cesti pred gostilno Čevovar.

* Najstarejša sinagoga na svetu. Po izjavi upravnika narodnega muzeja v Beogradu dr. Petkovića so v Stobih v južni Srbiji odkrili nedavno najstarejšo doslej ohranjeno sinagogo na svetu. Zgrajba je iz 4. stoletja pred Kristom.

* K polikusu samomora v Kranju nam poročajo, da nesrečna mladenka ni bila v drugem stanu in da zaradi teža ni nikakršne tožbe v teku.

* Otroci živ pokopan. Iz Crikvenice poročajo o groznem dogodku. Ko je neki kmet hotel okrasiti grob svojega srodnika, je našel v njem le za nekaj decimetrov s prstjo pokrito otroško trupelce. Kotarsko oblastvo je na lice mesta poslalo komisijo, ki je ugotovila, da je otrok živ in zdrav prišel na svet in bil v naglici le za silo pokrit s prstjo. Mati otroka, davisletno dekle, je bila izsledena in aretirana.

* Kljub temu, da vlada poljedelska kriza, si skuša kmet nabaviti one potrebščine, ki mu omogočajo prihranek na času in denarju. To dokazuje velik naval kmetovalcev na paviljon na ljubljanskem velesejmu, kjer so razstavljeni svetovnoznani »Stubaier«-brzoklepalniki. Seveda moramo pomisliti, da sklepate la mali aparat vsako čisto v 3 do 4 minutah boljše kakor je bilo to mogoče doseči s kladivom v 20 minutah. Ta aparat na lahko uporablja tudi vsaka ženska in celo slepci. To so oni vzroki, ki povzročajo, da kmetje tako močno kupujejo ta aparat, a obenem tudi dokaz, da slovenski kmet koraka s časom in da je njegovo mišljenje vseskozi napredno.

* V gostilno ne sme. Okrožno sodišče v Celju je prepovedalo Filisu Francu, rojenemu 1. 1905, na Brnci in pristojnem v občini Dol pri Hrastniku, zahajati v gostilne za dobo od 18. julija letos do 18. julija 1932.

* Oblike in klobuke kemično čisti, barva olisira in lika tovarna Jos. Rejch.

* En milijon zadovoljnih s »Pan« ovratnikom.

ITO zobna pasta najboljša!

Iz Ljubljane

— Zdrvena orkestra operni orkester in orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice sta priredila v teku letošnje sezone pod vodstvom svojih dirigentov, ravnatelja Poliča, skladatelja Škerjanc in kapelnika Stritofa, tri izvrstno uspele koncerte, ki so vsi imeli izredno lep spored. IV. poslednji simfonični koncert letošnje sezone bo v petek 5. t. m. pod vodstvom skladatelja Škerjanc. Poleg teh koncertov sta združena orkestra sodelovala tudi pri izvedbi »Faustovega pogubljenja« in Satterjerje »Ojki«. Brez dvoma veliko delo, v prvi vrsti za operni orkester, ki je tudi sicer v operi s številnimi izkušnjami in predstavami zelo zaposlen. Obe instituciji, operni in Matični orkester, se lepo izpopolnjujeta ter z največjo vnemo sodelujeta pri vseh simfoničnih prireditvah v Ljubljani. Zato zaslužita vse naše zanimanje, katero bomo najlepše pokazali s tem, da v petek 5. t. m. na poslednjem koncertu napolnimo dvorano »Uniona« do zadnjega kotička. Na sporedu bodo zastopani skladatelji Cesar Franck, Modest Musorgski in Peter Čajkovski. Sodelovali bodo pianist Noč, dirigiral bo skladatelj Škerjanc, Cene občane koncertne. Predprodaja v Matični knjigarni.

— Iz gledališča. Drama urizori drevi v opernem gledališču poslednji misterij »Slehenik«. V vsakem pogledu dovršen in pomembno delo zasluži veliko zanimanje, posebno onih, ki ga še niso videli. — Poslednja dramska premiera bo 9. t. m. Frankova drama »Vzrok«. — Opera ponovi jutri Wagnerjevo »Večnega mornarja«, konec tedna odnosno začetek prihodnjega tedna pa bo nastopil dvakrat v naši operi tenorist Svetozar Banovec, ki se je povrnil iz Amerike v našo opero. Prvič bo gostoval v »Hoffmannovih pripovedkah«.

— Francoski inštitut opozarja, da bo danes zvečer ob 21. predaval v društvenih prostorih in Narodnem domu g. unverzitetni profesor Spektorsky. Naslov predavanja je: Hippolyte Taine, Vabimo

— Akademski pevski zbor ima danes zvečer ob 8. vajo za moški zbor.

— Jugoslovensko kemilsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 4. t. m. ekskurzijo v Kranj. Udeleženci se zberejo na glav. kolodvoru ob 7.15. Prijatelji društva dobrodošli.

— Generalna vaja za petkov simfonični koncert je danes ob 20.30 v Unionu.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri trdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

Danes smo priložili

naročilnice za srečke državne razredne loterije. Vabimo vse one, ki nameravajo v novem kolu državne loterije igrati, da naročilnice takoj izpolnejo in nam jih pošljejo, da bomo mogli vsem srečke pravočasno poslati. Prvo žrebanje bo že 20. t. m.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

— Pomladanski družabni izlet »Sočano« se bo vršil v nedeljo 7. t. m. v prijazno Tomačevo. Naš rojak Gorjanc (pri Kovcu) nas bo postregel zelo poceni z izbornimi pižami in dobriimi jedili. V senčnatem okinčnem vrtu bo zabava z godbo — ranjanjem. Zbirališče točno ob 3. na križišču Linhartove in Dunajske ceste. Prireditveni odsek »Soče«.

— Društvo brivskih in lasničarskih delavcev ima članski sestanek danes ob 8. zvečer v Delavski zbornici, Miklošičeva c. — Odbor.

— Nesreče. Predvčerajšnjim dopoldne je podrl pasarski vajenec Anton Š. s kolesom nekega Antona Z. in se je imenovan pri padcu težje poškodoval na glavi. Poškodovanca so pripeljali z rešilnim avtom v splošno bolnico. — Žrtev svojega poklica je postal v nedeljo tudi 36letni železniški sprevodnik Anton Stopar stanujoč na Sv. Petra cesti. Imenovan je vršil v nedeljo jutraj službo na kolesu v Zalogu, kjer je pri premikanju vlaka padel pod vagon, ki mu je zmečkal desno nogo. Stoparja, čigar stanje je precej resno, so pripeljali v splošno bolnico. — Težja nesreča se je pripetila v nedeljo dopoldne tu na križišču Dalmatinove ulice in Miklošičeve ceste. Tamkaj je bil neki avtomobilski podri steklarja Miroslava Berginca stanujočega v Studentovski ulici 13. Berginc je prišel pod avtomobil in dobil poškodbe po vsem telesu.

— Tramvaj razliil vino. Postrešček Alojz Cimerman je postavil vozček, na katerem je imel sed vina pred hišo št. 2 na Starem trgu in odšel sam po opravkih. Baš tedaj pa je prišel mimo neki delavec, ki je vozček premaknil in sicer tik tramvajskega tira, kar je imelo za posledico, da je voz cestne železnice vozček prevrnil in se je vino razlilo po tleh. Cimerman je bil zaradi neprevidnosti omenjenega delavca odkodovan za okrog 350 Din.

— Drzna sleparija. Te dni sta prišla v lekarno Trnkoczy na Mestnem trgu dva neznanca, ki sta prosila blaginčarko Marijo Virantovo, da jima premenja desetdinarske bankovce v tisočak. Ker na blaginčarko tedaj ni razpolagala s tisočakom, jima je našela denar v stodinarskih bankovcih. Med zamenjavanjem pa sta postala neznanca tako zgornjava, da sta blaginčarko popolnoma premočila in sta na vse zadnje odšla s svojim denarjem in pa 500 Din v stodinarskih bankovcih, ki jih je pripravila Virantova na mizi.

— Obkle kradlo. Stefan Pavlič, stanujoč Pred Škofijo št. 4 je prijavil, da se je sprijazil v nedeljo popoldne v njegovo stalno sobo neznan tat in mu odnesel 1600 dinarjev vredno obleko. Istotako smole je imel pekovski pomočnik Ivan Suster, stanujoč na Sredini 10, ki mu je neznan tat odnesel več kosov obleke v isti vrednosti. Nekdo je vlomil v nedeljo tudi v barako tobakačnega uradnika Franceta Zelenika v Mencingerjevi ulici ter odnesel par čevljev.

— Prijet tat. V nedeljo popoldne je ugledal 21-letni brezposelni delavec Jernej Lindrič pred Mačkovo gostilno na Cankarjevem nabrežju kolo, ki je stalo tamkaj brez nadzorstva. Lindrič, ki je bil precej vinjen, se je videč lepo priliko na enkrat streznil, zasedel kolo in jo skušal popihati z njim. K sreči pa je njegovo početje tako! crazil gostilničar, ki se je takoj zapodil za njim in ga prijel v Krišički ulici. Lindrič, ki je že šestkrat predkaznovan zaradi tatvine, je bil aretiran in pozneje oddan sodišču.

— Kaj pa Vi, gospod knjigovodja? Sedaj imate najlepšo priložnost, da spoznate naše moderno knjigovodstvo RO-LEX. V dravski banovini dela že dolgo časa preko 400 Vaših gospodov tovarišev po našem sistemu in vsi so zadovoljni. Mi bi vam radi dokazali, zakaj ima naša metoda toliko prijateljev. Zato pridite k nam na veleseljem v paviljon G. kioj 217. Torej na svilenje, »Kartoteka«, družba z o. z., Ljubljana, Šelenburkova 6-I.

— Pazite na to, da si ogledate največje zalogo gramofonov in plošč pri A. Rasberger - »Jugoport« r. z. z o. z. na Miklošičevi cesti 34.

— Viktorija ovratnik na veleselju, paviljon H.

Iz Maribora

— Iz gledališča. Danes bo po znižanih cenah in zadnjič zabavna opereta »Kavaler Miskoe«, ki občinstvo izborna zabava. V sredo pa se ponovi družinska drama »Labirint«, ki je v soboto zelo uspeša.

— Hriberski nedolžen. Državno tožilstvo v Mariboru je v zvezi z velikonočno tragedijo v Jelovcu pri Kamnici ustavilo preiskavo proti Ludoviku Hriberskemu, ker so se vse obdolžitve morile Rudolfa Mohorka, češ da je Hriberski soudeležen pri strašnem zločinu in da ima tri žrtve na vesti, izkazale iz trte zvite. Mohorko je hotel na ta način samo sebi v korist zavleči preiskavo.

— Tujski promet v Mariboru. Pretekli mesec je bilo pripravljenih 2261 tujecev, med njimi 964 inozemcev in sicer 386 oseb z Dunaja, 81 iz Grada in 227 iz drugih inozemskih mest.

— Ljudsko gibanje v Mariboru. V maju se je v Mariboru rodilo 111 otrok in sicer 60 dečkov ter 51 deklic. Umrlo je 70 oseb, porok pa je bil 50.

— Zadruga za rejo perutnine v Mariboru ima svoj občni zbor z običajnim dnevnim redom dne 4. t. m. ob 17. uri v restavraciji pri mestni klavnic.

— Reševalna postaja je posredovala meseca maja 225krat. Nežgod pri delu in v prometu je bilo 119, težjih obolenj, pri katerih je bil potreben prevoz v bolnico 54, poizkušenih samomorov 6. Gasilci so morali nastopiti vsega v 8 primerih in sicer pri 3 požarih in 5 težjih prometnih nežgodah. V prvih petih mesecih je intervencij reševalna postaja skupno v 932 primerih. Nema govorica suhih števil, ki pač dovolj glasen dokaz o samaritanskem delu društva.

— Pri svojem poklicu vztraja 36-letni potepuh in tat Ivan Zupanc, doma od Šmarja pri Jelsah, ki so ga v Mariboru aretirali. Bil je že večkrat v zaporih. Dne 11. aprila so ga zadnjič izpustili iz kaznilnice v Stari Gradski. 13. aprila pa je sunil neko kolo v Celju in ga prodal. Policija sumi, da je zagrešil zadnje dni še več kolesnih tatvin. Pri njem so našli tudi celo vrsto dokumentov s ponarejenimi žigi.

— Po mariborskih ulicah je blodil v nedeljo šletni deček, ki ga je končno stražnik vzel v varstvo in odpeljal na stražniško. Fantek je povedal, da se piše Alojz Vadaj, ni pa vedel, odkod je. Pravil je, da je prišel v Maribor iskat svojo mamo. Povedal je tudi, da njegovega očeta, ki je prišel v Maribor iskat svojo mamo, je pri Sv. Benediktu, kličejo za Pepeta. Dečka so začasno oddali v Dečji dom.

— Nezgoda. Pri poljskem delu v Ranci pri Pesnici je 70letni posestnik Ivan Domk med delom na polju tako nesrečno padel, da si je zlomil desno ključnico. Ponesrečenca so prepeljali v splošno bolnico v Maribor.

— Nesreča ne počiva. V splošno bolnico so pripeljali sledeče ponesrečenca: 12-letnega Ivana Kosa, ki se je po neprevidezni polji z vrela vodo po vsem telesu; Antonijo Kodrič s Tezna, ki si je pri padcu zlomila desno nogo v kolenu ter Josipa Mitteregerja, ki je prišel v Studenec na Radvanjski cesti po nesreči pod voz in dobil več težkih poškodb.

— Dr. Kac se vrne ter zopet redno ordinira.

— Kino predstave. Grajski kino: Od danes dalje: 100% nemški govoreči in zvočni film »Praznik življenja«. — Union kino: Od danes dalje »Nesmrtni potepuh«, 100% govoreči in zvočni film v nemškem jeziku.

Iz Celja

— Okoliški občinski svet bo imel redno sejo v soboto 6. t. m. ob 20. v posvetovalnici na Bregu.

— Klub koroskih Slovencev bo imel redni sestanek v petek 5. t. m. ob 20. v restavraciji hotela »Evropa«. Povabljeni so posebno oni, ki smo jih do sedaj stalno pogrešali.

— Prvi javni nastop štorskega Sokola se je vršil v nedeljo popoldne na travniku pri Šoli v Storah. Nastopa so se udeležili v velikem številu tudi vsi oddelki celjskega Sokola, ki je priredil pešizlet z železniško godbo v Store. Telovadba je uspeša v vsakem oziru. Starosta Sokolskega društva v Celju br. dr. Milko Hrašovec je v svojem nagovoru razložil in podčrtal sokolske ideje. Siedla je prijazna zabava. Sokolsko društvo v Storah se je s svojim prvim javnim nastopom krepko afirmiralo in pokazalo, da je zmoglo širokega razvoja.

— Cvetlični dan državne krajevne zaščite dece in mladine v Celju bo v soboto 6. t. m. Prebrite te humanitarne akcije je namenjen ubogiim otrokom. Zato prosimo ljubezne naklonjenosti.

— Statistika umrlih. V maju je umrlo v Celju 29 oseb: 1 v mestu in 28 v javni bolnici.

— Aretacija nabornika. V soboto dopoldne je bil na dvorišču meščanske šole aretirán 20-letni nabornik Janez U. hlapec iz Ločice, ker je v planosti razgrajal in se nesporobno obnašal.

— Napad z nožem. 26-letnega rudarja Ferda Krajncja iz Zabukovcev je v nedeljo zvečer neki fant napadel z nožem in mu občutno poškodoval levo roko. Krajnc se je napotil v celjsko bolnico, a je že včeraj odšel domov.

— Samomor v gozdu. V nedeljo popoldne so izletniki našli na nekem drevesu v grapi nad tako zvanim Bobistovim posestvom pod Anskim vrhom obsečenega 35 letnega brezposelnega delavca Antona Krajncja iz Guberja. Truplo je bilo že v popolnem razpadu. Krajnc so pogrešali že od 5. maja. Truplo so prepeljali v mrtvašnico okoliškega pokopališča.

— Mestni kino. Drevi ob 20.30 izvrstna zvočna opereta »Mirozov« in najnovejši Foxov zvočni žurnal.

Iz Litije

— Učiteljsko zborovanje. V soboto, 6. t. m. se bo vršilo v Šmartnem pri Litiji veliko učiteljsko zborovanje, ki se ga bodo udeležili vsi člani litijskega UJU; poleg do sedaj se neorganiziranih učiteljev iz litijskega okraja pa tudi še zunanji gostje, ki jih vabi v prijazno Šmartno proslava 10-letnice, odkar je g. Ivan Bezcljak, šolski nadzornik v litijskem okraju.

— Knjize Slovenske Matice so dospele in jih dobe stari člani kakor tudi novi, pri novih dobah g. učitelj Zupančič.

Iz življenja na deželi

STRAZIŠČE PRI KRANJU. Tukajšnji Sokol priredi v nedeljo 7. t. m. ob 15. na Pantah veliko javno tombolo s krasnimi dobitki in po tomboli veliko vrtno veselico brez vstopnine. Med glavnimi dobitki je krasna spalna oprava, dragocen silvalni stroj, lepo mosko kolo, vreča moke »Og.« 1 zaboj sladkorja, več moskih in žeskih oblek, 5 kostrunov in še nad 200 drugih dobitkov. Tablice so samo po 3 Din. Ker je letos število tablic omejeno, se pravočasno preskrbite z njimi!

razočene italijanske zastave. Prireditelji so kar zijali od začudenja, kako je mogoča taka obdolžitev. Sokol na severni meji in italijanska zastava! Znano je, da so ljudje, ki vodijo Sokola, sami narodno zavedni ljudje, ki se pošteno trudijo, da bi prepoznali naše obmejno prebivalstvo z jugoslovanskim duhom. Zato je grdi čin denuncianta vse obsodbe vreden. Pričakuje mo, da bo orožništvo temeljito obravnavalo z denunciantom.

RIBNICA-JOSIPDOL. Naš Sokol je mogoče dokazati po enem mesecu obstoja v nedeljo 24. maja pozitivno delo z dobro uspešno igro in nameški šalivnega značaja. Igralci so izvrstno podali svoje vloge. Pričakovati smemo najboljši razvoj društva. Omogočil je obstoj Sokola predvsem br. starešina inž. Lenarčič s tem, da mu je zgradil lep in prostoren dom z društveno sobo in čitalnico, ki se že tudi snuje. Zagotovil nam je tudi stalen odér in letno

telovadišče. Najiskrenjeja mu hvala!

KRSKO. V četrtek 4. t. m. ob pol 16. in v soboto 6. t. m. ob 20. bo na sokolskem odru odigrana narodna igra s petjem in orkestrom »Legionarij«. To bo poslovinla predstava priljubljene in poštenovalnega sokolskega delavca br. Franja Počivalška, ki bo s svojim odhodom zapustil veliko vrzel v naših vrstah. Njegovo udeležbo vanje pri Sokolu in mešanem in moškem kvartetu Glasbene Matice zahteva od nas vseh, da privedemo počastimo s čim številnejšim obiskom.

ORMOZ. Podružnica šadarskega in vrtarskega društva priredi po šadarskem nadzorniku g. Goricanu Francu 7. t. m. predavanje o sadjarstvu in o zatiranju sadnih in drevesnih škodljivcev, in sicer pri Sv. Miklavžu v Društvenem domu po rani maši ob 8. in v Ivankovih v restavracijski dvorani popoldne ob 2. uri. Pridite, posebno mladina!

GOSPODARSTVO

Davčne ugodnosti za hotelsko industrijo

Lani je bil 19. julija objavljen in uveljavljen zakon o davčnih in taksih olajšavah za hotelsko industrijo, ki ima namen pospešiti gradnjo novih hotelov in razširjenje ter adaptiranje že obstoječih. Ta zakon pa je šele sedaj dobil svojo praktično vrednost, ko je finančni minister izdal pravilnik za uporabo tega zakona in — kar je še važnejše — seznam klimatskih in turističnih krajev, ki imajo pravico do teh ugodnosti. V tem seznamu je dolga vrsta letoviških in turističnih krajev v dravski banovini (glej »Jutro« od 29. maja), ki bodo sedaj deležni ugodnosti omenjenega zakona in kjer so dšesad dani ugodni pogoji za gradnjo hotelov in prenočišč.

Davčne ugodnosti uživajo hoteli, restavracije, penzionji in gostilne, ki služijo neposredno tujcemu prometu in imajo vsoto potrebnou odobno in higiensko ureditev, če se zgradbe novo postavijo ali pa če se stare zgradbe preuredijo in razširijo (pri čemer morajo adaptacijski stroški znašati najmanj eno tretjino vrednosti objektov brez pohištva pred adaptacijo).

Ugodnost obstoja v tem, da se davčna osnova pridobine (druženega davka) za davčna leta 1931. do 1935. zmanjša za 40 odstotkov, za nadaljnjih 5 davčnih let za 20 odstotkov in še za nadaljnjih 5 let za 20 odstotkov. Davčna ugodnost traja torej 15 let. Za obrate, otvorne v novozgrajenih poslopijih v roku 3 let od dneva ko stopi zakon v veljavo, pa se zmanjša davčna osnova v odgovarjajočih 5-letnih razdobjih še za nadaljnjih 20, 15 o. 10 odstotkov, če je vloženih v poslopje 500.000 do 2.000.000 Din; ta dodatni odstotek se povzra še za 10 odst., če je vloženih 2 do 5 milijonov Din in še za nadaljnjih 5 odst., če je vloženih preko 5 milijonov. (V zadnjem primeru se davčna osnova zniža torej v prvem petletnem razdobju za 75 odstotkov, v drugem za 60 in v tretjem za 45 odstotkov). V enakem razmerju se seveda znižajo tudi vse doklade. Ugodnosti tega zakona veljajo tudi za Beograd in sedeže bankih uprav (toda le za hotela z najmanj 40 sobami). Ugodnosti doveljuje oddelek za davke pri fin. ministrstvu in je treba dokumentirane prošnje vložiti najkasneje 60 dni od dneva, ko se obrat otvori. Podjetja, dovršena ali razširjena po 19. juliju pret. leta morajo vložiti prošnje v roku od 60 dni po objavljenju pravilnika.

Bat'a bo zaenkrat zgradil v Jugoslaviji le tvornico za usnje in gumijaste izdelke. Iz Vukovara poročajo, da Bat'a zaenkrat ne bo zgradil velike tvornice za čevlje, ki je projektirana v Vukovaru. Nakup zemljišča od 500 orakov od daljskega graščinskega posestva dolnje karlovačke patrijaršije, kjer naj bi stala ta tvornica, še ni potrjen od pristojnega ministrstva (posestvo je pod agrarno reformo). Zato bo Bat'a sedaj zgradil samo tvornico za usnje in gumijaste izdelke. V ta namen je kupil od češkega industrijskega Schichta sosedno zemljišče v Vukovaru v izmeri 41 orakov, kjer bo stala ta prva tvornica. Z gradnjo bodo že v kratkem pričeli, najprej pa bodo zgradili 700 m dolgo dovorno industrijsko progo. Komisijski pregled terena za gradnjo te zveze se je vršil že 28. t. m.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Danijela Revelanta, peka in posestnika v Guštanju (poravn. upravitelj dr. Emil Stefanović, odv. v Prevaljah; narok za sklepanje poravnave pri okr. sod. v Prevaljah 6. julija ob 9., oglasitveni rok do 3. julija). — Nadalje je uvedeno poravnalno postopanje o imovini Alojzija Hotkova, trgovca v Žužemberku (poravn. upravitelj dr. Emerik Lečnik, notar v Žužemberku; narok za sklepanje poravnave pri okr. sod. v Žužemberku 11. julija ob pol 11., oglasitveni rok do 6. julija). — Prav tako je uvedeno poravnalno postopanje o imovini Ele Kastelece, trgovca v Novem mestu (poravn. upravitelj Fran Perko, pos. v Novem mestu; narok za sklepanje poravnave pri okrožnem sod. v Nov. mestu 11. julija, oglasitveni rok do 6. julija).

Nase obrtništvo in sistem zbornice. Da se razisti vprašanje sistema zbornice, ki bi najbolj odgovarjal interesom našega obrtništva, in da se na drugi strani napravi konec trditvam, češ da je precejšen del slovenskih obrtnikov za ločene zbornice, je Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani sklicala izredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 14. t. m. ob 9. dopoln. v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani (Gregorčičeva ul. 17 I.). Ta občni zbor je namenjen edino vprašanju sistema zbornice in je na dnevnem redu: 1. nagovor občelnika, 2. vprašanje sistema ločenih zbornic in 3. raznoterosti. Vsaka za druga članica ima pravico poslati na občni zbor za 50 članov po 1 zastopnika. Imena delegatov, ki se bodo obnege zbora udeležili, je naznanili zvezi najkasneje do 10. junija.

58. redni občni zbor Trboveljske premoškega društva, ki se je vršil dne 1. junija 1931. v Ljubljani pod vodstvom g. predsednika Andreja Luqueta je odobril bilanco za leto 1930. in sklenil izplačati dividendo od 25 Din za delnico, čije kupon št. 18 se bo vnovčeval od 2. junija 1931. naprej v Ljubljani pri družbeni blagajni, pri ekspoziturni družbi v Beogradu in Zagrebu ter v inozemstvu pri znanih denarnih zavodih. Koopracijo g. Andreja Luqueta kot upravnega svetnika je občni zbor soglasno potrdil, odstopil upravni svetnik g. Jean baron de Bourgoing pa je bil ponovno izvoljen v upravni svet.

Lanska produkcija Trboveljske premoškega društva. Iz letnega poročila Trboveljske premoškega društva za preteklo leto posnemamo, da je lani obseg poslov te družbe vidno nazadoval. Kot vzroke tega nazadovanja navaja poročilo posledico splošne gospodarske krize in dveh milij. zim, kar je povzročilo zmanjšanje oddaje; še večji izpad pa je nastal zaradi znatno reduciranih naročil državnih železnic. Te razmere so družbo prisilile, da je produkcijo znatno omejila. Gibanje produkcije premoškega cementa in apna je bilo zadnja leta naslednje (za premož v tonah, za cement in apno v vagonih):

	Premog	Cement	Apno
1927.	1.628.750	2119	1253
1928.	1.574.210	4123	1439
1929.	1.957.614	4368	2077
1930.	1.414.890	3026	1553

Kakor iz gornjih številk razvidno, je produkcija premoža v preteklem letu nazadovala za 542.750 ton ali za 28%, produkcija cementa za 442 vagonov ali preko 10% in produkcija apna za 524 vagonov ali 25%. Letno poročila navaja, da je ta preokret zad. družbo preden so bila končana vsa zasnovana investicijska dela za izpolnitev obratov. Ta dela pa je družba navzile temu izvršila, da bi znižanje storitvenih stroškov čim prej prišlo do izraza. V Trbovljah je bil dnevni kop opravljen z vsemi potrebnimi mehaničnimi pripravami. Pri separaciji pa je bila avtomatizirana priprava za nakladanje. V Zagorju so pričeli z otvarjanjem nove jame Loke v nadomestilo za skoro izčrpan obrat Kisovec. Nova normalnotirna dovlačilnica, ki je vedno rodna s kolodvorom, bo kmalu dokončana. V Hrastniku je bila dograjena nova pralnica za premog, ki je že v obratu. V Laškem je družba nadaljevala z otvaritvijo novih jamskih polj. V Kočevju pa je bil pogon separacije elektrificiran. V cementarni v Trbovljah so postavili novo tretjo krožno peč, ostale naprave pa so modernizirali. Ta dela so zavzela velik del investicijskega programa. Posledica zmanjšane oddaje premoža se vidi v povečanju zaloga premoža, kar se izraža tudi v večji bilančni vrednosti zaloga. Stanje zaradi torjev se je znatno znižalo, deloma zaradi točnejših plačil od strani državnih železnic. (Državne železnice so bile ob koncu preteklega leta dolžne za dobavljeni premož le okrog 30 milijonov nasproti 80 milijonov ob koncu lanskega leta.)

Oddajne težkoče mednarodnega kartela za živo srebro. Od leta 1929. drži mednarodni kartel za živo srebro (Spanija-Italija) ceno živemu srebru na trikratni predpaznostni vest, da je kartel nenadoma znižal ceno kar od 21% na 16% angl. funtov vojni višini. Te dni pa je vzbudila precejšnjo zahtevnost po italijanski ali španski luki. K temu znižanju cene je bil kartel priporan, da poživl konzum, ki je zadnja leta močno nazadoval. Neprodane zaloge so narasle že na 140.000 steklenice, ker je pri lanskii produkciji od 190.000 steklenic znanal konsum le 40.000 steklenic. Produkcijo bodo morali znova toda v občutnejši meri reducirati. V Italiji (v glavnem Idrila) so lani zmanjšali produkcijo le od 57.600 na 54.100 steklenic, letos pa bo redukcija proizvodnje še znatno poostrena.

Izum svečne žgališce in švedski žgališčni trust. Pred meseci so vzbudile pozornost vesti o važnem izumu dunajskega kemika dr. Ringerja, ki je v stanju izvajati preobrat v industriji žgališč. Gre za takozvano »večno žgališce«. Te dni so nekateri nemški listi objavili, da je med predsednikom švedskega žgališčnega trusta in izumiteljem dr. Ringerjem nastal konflikt, ker je dr. Ringer odklonil ponudbo Kruegerja za odkup patenta, za kar mu je ponudil 20 milijonov švedskih kron (300 milijonov Din). Sedaj prinaša »Neues Wiener Journal« izjavo izumitelja Ringerja, ki vest v tej obliki demantira. Krueger je sicer nedavno predlagal pogajanja za odkup izuma svečne žgališce, ni pa ponudil kake konkretne vsote; Ringer pa je pogajanja odbil. Pač pa je Ringer v pogajanjih z nekaterimi drugimi interesi zaradi odkupa in izkoriščanja patenta.

Borze

1. junij.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilično velik. Narodna banka je ponovno dvignila tečaj za devizo Curih od 1096,50 na 1096,80. Navzile temu pa so tečaj ostalih deviz razen Londona nekoliko popustili.

Na zagrebškem efektinem tržišču je tendenca v Vojni škodi dalje mlačna. Do zaključka je prišlo le za kaso po 412,50. Tudi dolarski državni papirji so nekoliko popustili, kar je posledica nove besne na newyorškem efektinem tržišču, ki je povzročila splošen padec cen obligacij. 8. odstotno Blairovo posojilo je danes notiralo 89 do 90, 7. odstotno po 80,25 do 80,75, vse brez zaključkov. 7. odstotno Seligmanovo posojilo Drž. hip. banke je nadalje razmeroma čvrsto pri nominalnem tečaju 83 do 84,50. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki v Prašedlini po 955, v Union banki po 170, v Jugobanki po 71,50 in v Srbski po 190. Na tržišču industrijskih delnic se je Trboveljska v početku prometa pri slabi tendenci trgovala po 230 do 235, ob koncu prometa pa se je okrepila in je bila zaključena po 240 do 242. Promet je bil še v Gutmannu po 128 do 130, v Slavoniji po 200, v Dravi po 235 in Isisu (brez kupona) po 50.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 22,815, Berlin 13,445 — 13,475 (13,46), Bruselj 7,886. Budimpešta 9,8921. Curih 1095,3 — 1095,3 (1096,8), Dunaj 795,33 — 798,33, London

275,66, Newyork 34,55, Pariz 221,05 — 223,05 — 222,05, Praga 167,52 — 167,32 (167,92) Trst 295,69 — 297,69 (296,69).

Zagreb. Amsterdam 22,8150, Dunaj 795,33 — 798,33, Berlin 13,4450 — 13,4750, Bruselj 7,8860 — 7,9060, Budimpešta 9,8921, London 275,26 — 276,06, Milan 295,588 — 297,588, Newyork 34,55 — 34,65, Pariz 221,05 — 223,05, Praga 167,52 — 168,32, Zürich 1005,30 — 1008,30, Stockholm 15,22.

Curih. Zagreb 9,12, Pariz 20,22, London 25,10, Newyork 516 —, Bruselj 71,9750, Milan 27,0250, Madrid 42 —, Amsterdam 307,55, Berlin 122,48, Dunaj 72,56, Solija 3,7450, Praga 15,30, Varšava 57,90, Budimpešta 90,15, Bukarešta 3,07.

Effekti.

Ljubljana. 8% Blair 91,5 bl., 7% Blair 81,5 bl., Celjska 150 den., Ljubljanska kreditna 120 den., Prašedlina 950 den., Kreditni zavod 160 — 170. Vevče 120 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 412,5 — 413, kasa 412 — 413, za december 412,5 den., 8% Blair 89 — 90, 7% Blair 80,25 — 80,75, 7% Drž. hipotek. banka 83 — 84,5, investicijsko 86 — 87, 6% begulške 63,25 — 64,75; bančne vrednote: Prašedlina 950 — 960, Union 170 — 174, Jung 71 — 72,5, Srnska 190 — 192, Zemaljska 128 bl., Poljo 52,5 — 54, Ljubljanska kreditna 120 den.; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 den., Gutmann 130 — 132, Slaveks 25 — 30, Slavonija 200 — 205, Drava 225 — 236, Sečerana 290 den., Brod vagon 64 — 66, Union 70 den., Vevče 120 den., Isis 49 — 52,5, Dubrovačka 330 bl., Jadranska 490 — 530, Trbovlje 241 — 243.

Blagovna tržišča

LES

Ljubljanska borza (1. t. m.). Tendence za les neizpremenjeno mlačna. Zaključena sta bila 2 vagona remeljnov. Povpraševanje za deske (smreka, jelka, III., 15, 25, 40 mm deb., 4 m dolž., od 25 cm širine navzgor, ca 50 m³), za 700 borovih drogov (sveže sečnje, ravnihi, obeljenih, z najmanjšim premerom na vrhu 2 cm in največjim 16 cm, in sicer 500 kom. 3 m dolgi in 200 kom. 6 m dolgi), za 1 vagon naravnih bukovine (suhe, lepe za mizarstvo, I., II., 50 — 80 mm, od 4 m dolž. navzgor) in za jelovo odpadke (zamanje odn. mehka drva, dolž. 1 m) in za 1 dopoljen bordonalov (lesanih usi Trst, zdravihi, ravnihi, od 6 m dolž. navzgor, od 28/28 cm navzgor, media 0,900 m³ za komad).

ZITO

Ljubljanska borza (1. t. m.). Tendence za žito čvrsta. Zaključkov ni bilo. Nudi se (leo. slovenska postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dnehi): pšenica: potiska, 80 kg po 272,50 — 275, srbobranska, 80 kg po 270 — 272,50, baška, okolica Subotice 79/80 kg po 267,50 — 270; okolica Sombor 79 kg po 257,50 — 260; baranjska, 69 kg po 247,5 — 250; koruza: baška, rešetana po 155 — 157,5 (pri navadni voznihi po 160 — 162,5); oves: baranjski po 207,5 do 210; moka: banatska 300 po 375 — 380, baška 300 po 360 — 365. — Novosadska blagovna borza (1. t. m.). Zaradi pravoslavnega praznika borza danes ni poslovala.

Budimpeštanska termiska borza (1. t. m.). Tendence slabša, promet omejen. Pšenica: za junij 14,50 — 14,52 (14,60); koruza: za junij 13,67 — 13,69 (13,70), za avgust 13,92 — 13,96 (13,93), tranzitna za junij (10,90), tranzitna za maj 19,32 12,67 — 12,69 (12,70).

Iz službenih objav

Pred okrajnimi sodišči se bodo vršile naslednje dražbe nepremičnin:

Dne 15. junija ob 10,30 na licu mesta pri Svc. Katarini v laškem sodnem okraju dražba kneževskega posestva Sv. Katarina 27, zemlji. knj. Sv. Marko, vlož. št. 4 v 11, cenilna vrednost 120.514,90 Din ter 12.613,20 Din, najmanjši ponudek 80.343,26 Din, oziroma 8408,66 Din.

V Mariboru 16. junija ob 10. zemlji. knj. mesto Maribor vl. št. 207, cena 232.187,38, najmanj 126.093,70 Din. — Istotam 6. jun. ob 10. zemlji. knj. k. o. Grušova vl. št. 14, 2. k. o. Ložane vl. št. 78, cena 22.592,70, oziroma 8.611,80, najmanj 20.803 Din. — V Konjicah 17. jun. ob 9. zemlji. knj. Tepanje vl. št. 40, cena 63.406, najmanj 50.000 Din. — V Trebnjem 3. jul. ob 10. zemlji. knj. k. o. Ponikve vl. št. 27, 164.609, k. o. Lukovci, cena 86.292, najmanj 57.528 Din. — V Ložu 6. jul. ob 10. zemlji. knj. Batna polica vl. št. 102, cena 8.500, najmanj 5.670 Din. — Istotam 8. jul. ob 10. zemlji. knj. Gor. Jezero vl. št. 103, cena 26.000, najmanj 15.000 Din. — V Krškem 10. jul. ob 10. zemlji. knj. k. o. Raka vl. št. 144, cena 1594, najmanj 1062,66 Din. — V Sošanju 3. jun. ob 10. na licu mesta Bele Vode zemlji. knj. Bele Vode vl. št. 42, cena 84.159,50, najmanj 56.106,40 Din. — Istotam 12. jun. ob 9. — V Sošanju 12. jun. ob 9. zemlji. knj. Rečica ob Paki vl. št. 261, cena 120.120, najmanj 80.080 Din. — V Kozjem 8. jun. ob 10. zemlji. knj. Kunšperg vl. št. 109, zemlji. knj. Kunšperg vl. št. 366 do 2/54, cena 25.244,70, po odbitku hasnovolnih pravic Splajta Janeza v vrednosti 13.008,19, čista vrednost 13.011,19 Din, najmanj 8.675 Din. — V Mokronogu 26. jun. ob 9. zemlji. knj. Zagrad vl. št. 476, cena 4620, najmanj 3.080 Din. — Na Vranskem 26. jun. ob 10. dražba hiše, gospodarskega poslopja, zemljišča, zemlji. št. Smatevž vl. št. 64, spod. nje Gorče vl. št. 262, Pod vrh vl. št. 250, cena 141.927,60, najmanj 94.620 Din. — V Mariboru 3. jul. ob 10. dražba stanovanjske hiše, v slogu vile zgrajene, z opeko krite hiše dr. Medvedove ulica 12, zemlji. knj. k. o. Koroska vrata vl. št. 382, cena 255.382,97, najmanj 127.691,50 Din. — V Sošanju 3. jul. ob 11. na licu mesta v St. Andražu-Dozbrici zemlji. knj. Dobrič vl. št. 58, cena 182.139,50, najmanj 121.696,50 Din. — V trgovinski register so na novo vpisane nastopne firme: »Vitamin«, sadni sok i. d. o. z. v. Stožicah pri Ljubljani, — Belokranjska železnicovarna d. o. z. o. z. Črnomelj v Črnomlju, — Zanatska banka kraljevine Jugoslavije a. d. podružnica Ljubljana v Ljubljani, — »Humana« lastnik »Petovica« usnjarska industrija d. d. podružnica Split, sedež Breg pri Plutju, podružnica Split, — Brata Pečnik d. o. z. o. z. izdelovanje kisa in travi na z njim v Stožicah pri Ljubljani, — Elektroinstalacija d. o. z. o. z. na Bledu, — Gradbeno društvo ing. Dukič d. o. z. o. z. v Ljubljani, — Miklavžina Matija lesna trgovina na Presejru, — Fokter Juro, trgovina z vinom na debelo v Krčevini pri Mariboru.

V Kamniku 22. junija ob 9,30, zemlji. knj. Podhruska, vlož. št. 38, cenilna vrednost 72.711,55 Din, najmanjši ponudek 48.474,88 Din.

Sport

Uradjanski je odnesel dve piki

Je že tako: borba za pike vzbuja pozornost občinstva, drži ga v oblasti že vse tedne pred dogodkom, da odstopi, čim bolj zvižga sodnik konec tekme, mesto novi napetosti do prihodnjega nastopa. Ves čas prvenstvene konkurence se da izraziti v dveh, treh besedah: ubijanje vnaprej, kombiniranje borbe, kombiniranje točk diferencnega količnika.

Za nastop Gradjanskega je vladal vseobči interes. Zvenelo ime — zvok je kajkrat varljiv — obilna reklama, napovedan pohod zagrebških kibicev in ne na zadnje prikrita nada, da bo domačim morda le uspelo, iz vseh teh komponent se je ustvarila mogočna rezultanta, izražena s številko 4000. Stiritostno srce je dolge ure močnejše utripalo pod čudovito sugestijo bliskovito se menjajočih dogodkov v mejah zelenelega pravokotnika 100 krat 70 m.

Kluba sta hotela pokazati v treh izdajah, kar imata najodnejšega za dres. Vse pohvale vreden namen, ki se je temeljito posnesočil. Kajti razumljivo je, da se pokaže v resni borbi semterjuga neizogibna oostrost: surovost je tudi v taki borbi nesimpatičen pojav. Naravnost oduren pa je bil nastop »plave« rezerve. Take igre v Ljubljani klub vsemu nismo vajeni in smo v tem pogledu pač mi tisti, ki Zagrebu lahko kaj demonstriramo. Razumljivo je sedaj, če so se mladi Primorjani vrtnili z mešanimi občutki iz Zagreba, kjer so jim pred tednom dni rezervo obdelali elementi a la Geyer in comp. Če se igrači spozabi in kaj reče, je to razumljivo, čeprav ne oprostljivo. Če se pa igrači da zavesti do tvornega napada na sodnika, je edini mogoči izhod odstranitev takega suroveža z zelenelega polja za doglede čas.

Ilirija je zmagala z junjorji in z rezervo. Upravičeno zmagala. V tretje gre rado, si je mislil marsikdo. Pa ni šlo rado. Za najvažnejši del programa je zmanjkalo sil. Če analiziramo zmago nogometnega moštva, bomo dobili zanimive vrline: sreča, znanje, sposobnost, vztrajnost, volja in elan in morda še kopico drugih. Zelo važen moment je tudi zasloba v občinstvu. Te Ilirija na lastnih domačih tleh ni imela. Ljubljanska publika je bila — in zopet klub vsemu — vsa na strani belozelenih. Ampak ne zna nuditi prave zaslobne svojemu moštvu. Dreti se zna vsaka sleha, če gre vse kot po loju. V težkih minutah pomagati, to so znali gostje iz Zagreba! In tako sta romali obe točki v Zagreb z izdatno pomočjo tistih 1000, ki so požitvalno sledili svojim izbrancem.

Barcelona? Ta slab dovtip se je porodil v obupnem naporu, da se na vsak način najde vzrok za Haskov poraz v Ljubljani. Iz gornjega pa sledi, da je Ljubljana do obuna skromno-ponižna in prav tako upravičena do naziva »jugoslovenska Barcelona« kakor n. pr. Split do predikata »Londra«.

Nov sistem tekmovanja po ligah je pravič dal dvema slovenskima kluboma priliko za udeležbo v močnejši konkurenci. Gotovo ne pričakuje nihče čudežev. Ampak moramo si biti v svesti, da so uspehi skoraj izključno mogoči edino na domačih tleh. Split? Zagreb? Zaenkrat pretrda oreha! Sicer tudi tam ni več tako katastrofalnih rezultatov kot pred leti. Ampak šanse so doma! Kako jih na izgubljamo? Dočim smrelija naši moštvi v Zagreb kvečjemu par tucotov »najgorečih«, ki se razpršijo v nič v tujem morju, so purgerji organizirali tak pohod v Ljubljano, da so dali v nedeljo lice ljubljanskim ulicam, da ne govorimo o atmosferi na samem igrišču. Tako intenzivno je to »žitje med moštvom in njegovim občinstvom, da se zdi izbrana enaistotira kakor utelesena volja, do skrajnosti potencirano hotenje te množice po uspehu. Kako naj si drugače razlagamo to sliko: na vrtu »Slona« poleg gostov za mizami, z vsemi dobrinami bogato obloženi, skromno v kotu čepeči nemanči s kosom kruha v roki in kvečjemu s par odrezki cenene salame. In koliko se jih sploh nikamor ni uralo!

Po tekmi se je vsula množica na ceste. Modre zastave so plapolale, čuli so se vzkliki, ki naj bi bili izraz radosti nad uspehom. V resnici so bili globok odhidi, sproščene ure trajajoče živčne napetosti. Dve točki, da, sta pod streho, ali moglo je biti tudi narobe. In zaradi tega ni hotela neskaljena radost na dan. Mi pa smo vzeli dogodek na znanje z našo filozofsko mirnostjo in vdanostjo v božjo voljo. Težka in trnjeva je pot do učenosti in mnogo šolnine je treba plačati na njej. V vseh manifestacijah življenjske borbe je izkustvo med najvažnejšimi sredstvi za to borbo. Izkustvo se pa ne da niti naučiti niti priučiti, zanj je treba samo časa in udeleževanja. Drugi so pred nami i v enem i v drugem. Zato zaostajamo. Toda v razvoju se doseže nekoč višek, ki mu sledi neizogibna peripetija: Nahajamo se na razvojni črti — za drugimi. O. I. C.

Plavači FTC v Ljubljani

V soboto ali pa nedeljo bodo gostovali v Ljubljani plavači budimpeštanskega FTC ki potujejo na večjo turnejo v Italijo. Plavači bodo tekmovali z domačimi plavači ter se obetajo prav zanimive sportne borbe. FTC ima izvrstno ekipo plavčev, med njimi je več internacionalcev. Njegovi pla-

vači so že lani gostovali v Ljubljani in so zapustili najboljši vtis. Omeniti moramo še, da prispe z njimi tudi sloviti skakač Varga, ki uživa mednarodni sloves. V zvezi s tem pozivljje Ilirija vse svoje plavčeve in plavčice, da prihajajo ta teden redno na treninge.

Službene objave JLAS. Uljudno pozivljje po dva polnomočna delegata SK Ilirije in ASK Primorja na sestanek v svrhu dogovora arangementa klubskega prvenstva Jugoslavije dne 6. in 7. t. m. Na sestanek vabim tudi predsednika sekcije zbora lakoatletskih sodnikov JLAS gospoda Slamiča. Sestanek bo v sredo dne 3. t. m. ob 20,30 v posebni sobi restavracije Emona. Savo Sancin, odbornik JLAS.

Odbor lakoatletskih sodnikov v Ljubljani. (Službeno). Za tekmovalje v državno prvenstvo moštvev 6. in 7. t. m. odredjeni naslednji juriji: voditelj tekmovanja S. Sancin, vrhovni sodnik L. Slamič, sodniki na cilju in časomerilci Slamič L., Vidic Ciril, Lanić Mirko, Vindiš Jože, Stepišnik Mirko, Keber Herman, Sancin Savo, geometer Černe, Josip Gorjanc, Fran Brumat, Starter za vse teke Sancin I., reditelj starta Karba, Zapisnikar za teke O. Cek, zapisnikarica za mete in skoke Vlada Tratar. Glavni sodnik za skoke in mete Ciril Vidic, Stevec pretečenih krogov Fr. Balčić — Glavni reditelj M. Vondica. Poročevalac za tisk O. Cek. Naprosata se SK Ilirija in ASK Primorje, da postavita po štiri reditelje, ki naj se javijo pol ure pred tekmovanjem pri glavnem reditelju. SK Ilirija se naprosata, da zaprosi zdravnika, ki bo ves čas tekmovanja pri roki. Voditelji razglaševanja H. Stepančić; SK Ilirija se naprosata, da preskrbi dva razglaševalca. — Prej imenovani sodniki se naprosajo, da si vsi preskrbijo stoparice, ki jih naj izročijo do srede popoldne ob 18. L. Slamiču — Pokojinski zavod — v svrhu hrometriranja. Naprosajo se S. Sancin, geom. Černe, T. Vidic, da v petek ob 17. izmerijo tekašice, vse proge in stehljato orodje ter se prepričajo o njeza pravilnosti. — Naprosajo se imenovani, da pridejo na sestanek v sredo ob 20,30 v posebno sobo restavracije »Emona«. Na sestanek je vabilen tudi g. Kermavner Ivo. — Ob priliki lanskega »Tekma Ujedinenja« je eden izmed sodelujočih sodnikov brčes nomotoma vzle seboj stoparico, last ASK Primorja. Naj jo ob priliki izvolji predati L. Slamiču.

Lov za Piccardovim balonom

500 km avtomobilske vožnje za profesorjem Piccardom — V živčni razburjenosti so smatrali luno za balon

Znamo švicarski novinar dr. E. Tilgenkamp je prišel v »N. Z. Zg.« z zanimivim opisom iskanja Piccardovega balona. Iz opisa posnemamo:

»Stoji še vedno desno nad cerkvenim zvonikom in je velik kakor bučica.«
»Dobro, pojdi znova na stražo, a pomeni, da zapraviš napitnino, če ga izgubiš izpred oči.«
»Bil je pikolo iz hotela pri »Treh zamorcih« v Augsburgu, ki smo ga dvignili ob

delheima nazaj, tako da bi stali spet med sloncem in balonom, pri čemer bi znova zažarel in bi ga mogli videti.

Ob kraju ceste ležijo na trebuhu trije moški, vsak ima pred seboj po dva količa zasajena v zemljo, krajšega in daljšega v razdalji kakšnih dveh metrov, in nepremično bulijo preko obeh vizirnih točk v nebo. Poleg teh leži četrti na hrbtu in raziskuje z daljnogledom svod, dočim nad-

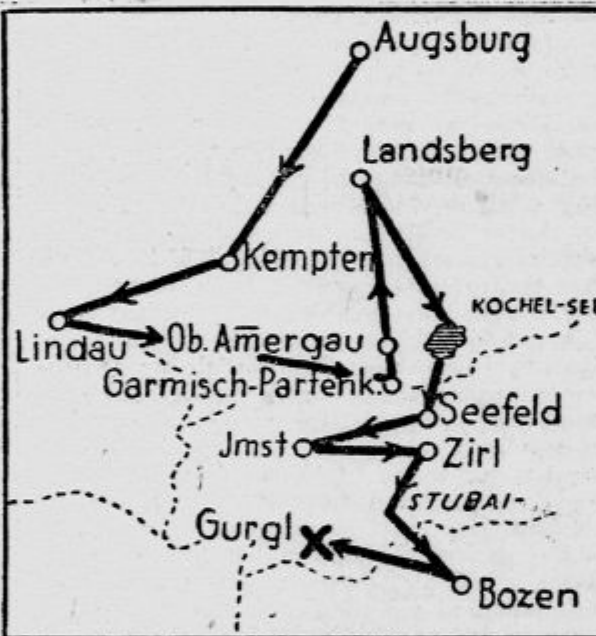
odkrijemo ničesar in končno se izgubi tudi očesu srečnega najditelja. Smola! Potem ko nam je g. Berger prisegel, da je zapazil balon, in ko smo določili z našimi količi, da se vrhinja plast oblakov premika v jugovzhodno smer, sklenemo odpeljati se proti Kaufbeurenu. Drugi zasledovalci, kakšnih 50 voz, so odrinili proti Memmingenu ob Bodenskem jezeru.

Novi glavni stani

V novem glavnem stanu sredi poti do Kaufbeurena smo dve uri zaman iskali po nebu. Piccard je izginil. Sporočimo to vest po telefonu. Skupina se spet razdeli. En del gre do telefonske postaje, drugi del opazuje nebo. Balona niso videli niti v Augsburgu niti v Ulmu in še manj v Sigmaringu, Friedrichshafnu, na Zugspitzu ali v Monakovem. Tudi tovarna balonov Riedinger je prejela samo nekoliko čudno vest, da plove balon nad Strasbourgom oziroma nad — Bodenskim jezerom. Medtem se je pomaknil kazalec ure na 12, oba družna raziskovalca imata za seboj že osemurno potovanje po stratosferi. Prof. Piccard je dejal pred startom, da hoče biti najpozneje ob 12. spet na tleh. Obstoji tedaj nevarnost, da bo pristal v najkrajšem času, ne da bi ga mi videli. Smo preveč razburjeni, da bi mogli ostati brez dela na tem kraju in se odločimo za nadaljevanje poti proti Kaufbeurenu. Ob 13. smo na idiličnem glavnem trgu tega mičnega kraja. Domačini niso videli nobenega balona. Kaj storiti? Pretehtamo vse mogoče hipoteze, končno se odločimo za nadaljevanje poti v tej smeri. V hipu, ko smo že zavozili med ozke ulice vasice, je zavpil naš rešitelj g. Berger: »Imam ga!« Delamo dovptne na račun halucinacij, toda on energično zahteva, naj takoj ustavimo. Zavore zavilijo, pet mož skoči iz vozila, kakor da gori. In glej, v odprtini med dvema oblakoma visi bučica natančno nad kupolo zvonika. Noben domačin je doslej ni videl, mi smo jo pa ujeli v hipu v divjem diru med dvema hišama.

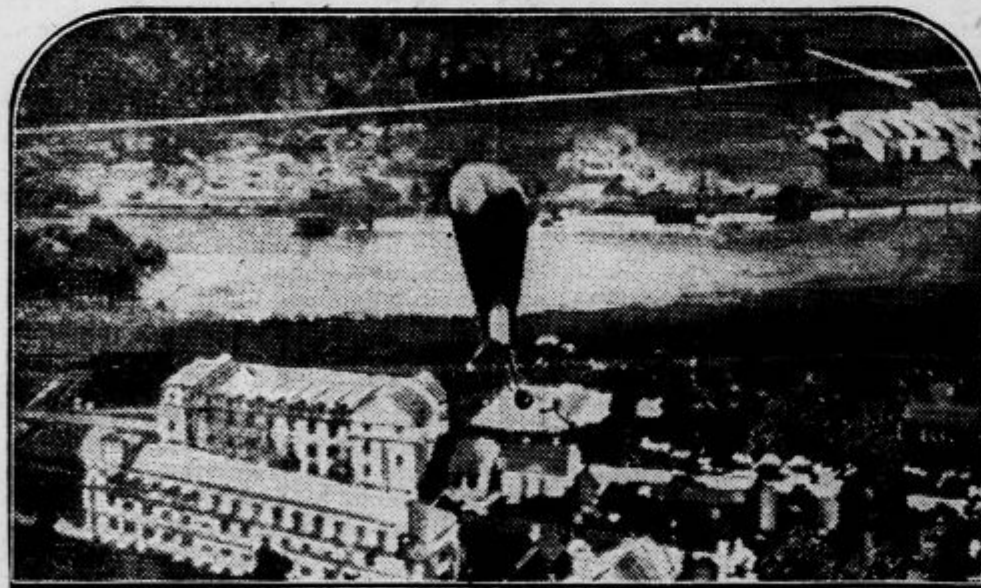
Da, da, takšno zasledovanje zahteva sreče, pa tudi dobri živci. Takoj se popnemo na bližnjo brežino in si uredimo svoje opazovališče. Spet ležijo trije zasledovalci na trebuhu s količi pred seboj, dva pa na hrbtu z daljnogledoma. Doženemo, da plove balon proti Schöngavu. Ura je točno 13. Že 17 ur smo iz Curiha za prof. Piccardom, 17 razburljivih in napornih ur, v katerih smo opravili okroglo 500 km poti. Celu uro ga dobro vidimo. Polagoma ras obhajajo zločesti dvomi. Srebrna krogla je še 30 km oddaljena od orjaškega jezera tirolskih gor, plove naravnost proti Zugspitzu, dočim ima pod seboj baš najidealnejše pristajališče. Čemu ne prideš doli, dragi prijatelj? Spet nas napada tisoč dvomov, da ni vse v redu, in tisoč en razlog, da je vendarle v redu. Izmučenost nas nadvaja z bolestinim pesimizmom. Skoro bi opustili zasledovanje. Telo zahteva nujno odpočitka. Tu si uredimo svoj sistem opazovanja, drugi poskušajo v soncu na polju malo zaspati. Kako pa naj človek zaspi, če mu po glavi rojijo takšni problemi. Tam gori visita dva človeka v svetovni prostornini, ki sta nam ljuba kot prijatelja — kaj bi mi tu spodaj pretentavali? Saj ne vemo nič o razmerah, ki vladajo v tisti ogromni višini. Grozno je. Leteva se nas črnogledost najhujše vrste. Sumimo, da tam gori zaradi prevelikega segretja gondole po intenzivnih sončnih žarkih nekaj ni v redu. Z našega opazovališča se razgledamo na vse strani lahko najmanj 50 do 100 km. Ne morem tedaj pasti, ne da bi videli.

Tri ure čakamo. Dočim preiskujemo s pekočimi očmi obzorje, opazimo hipoma tik nad gozdom, kako se neka krogla slabotno leskeče skozi bele oblake. Je že tako velika kakor novček za pet frankov. Naša skupina se zgane. Krogla pada! Po natančnem opazovanju pa moramo na žalost ugotoviti, da je ta krogla mesec, ki visi v motnem sijaju nad vrhovi smrek. Vsa razpetost je popustila, vse je padlo skupaj. (Konec jutri)

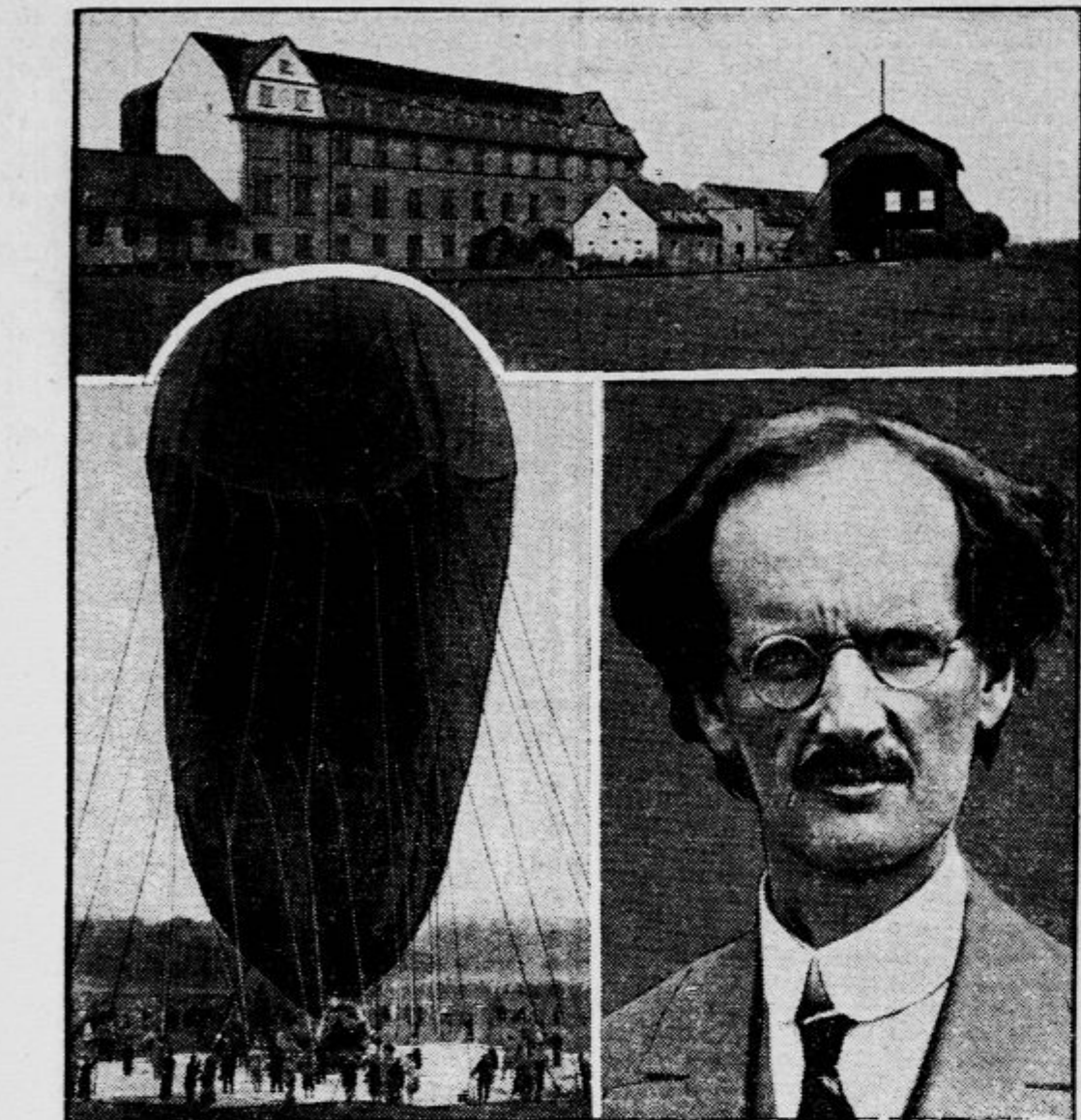

Proga balonskega leta

traja opazovanje, končno pride odrešenje. Dr. Berger, šef balonske tovarne Riedinger, zavpije: »Imam ga!« Vse skuša opaziti neznatno točko v smeri njegovega pogleda, zaljubljen par ne bi mogel biti bolj tesno skupaj kakor naša petorica v tem hipu. Naj si pa gledamo še tako ostro, ne

Balon se dviga v višave nad Augsburgom

Zgoraj: avgsburška tvornica balonov, pred katero je startal Piccardov balon. Spodaj: polnjenje balona s plinom in prof. Piccard.

5. zjutraj iz postelje in postavili na cesto, da bi imeli opazovalca za balon. Pomirjeni smo bili nad preizkušeno sposobnostjo tega opazovalca in smo se za nekoliko ur ob izvršnem zajtrku v hotelu vdali počitku, ki smo ga bili res potrebni, saj smo ponoči brželi pet in pol ure po krivuljasti cesti iz Allgäuja v Augsburg, da bi prisostvoval startu našega rojaka.

Med tem ko je plula neznatna, v jutranjem solncu kakor zvezda lesketajoča se krogla skoraj neopazno proti jugu, v višini kakšnih 12.000 m, smo razpravljali o izgledih drznega poljetja. Nazadnje se je ves ta kolegij strokovnjakov zedinil, da je možnost uspeha zaradi neverjetno srečnega meteorološkega stanja kakor 51:49. Poznamo tisoč razlogov, ki govorijo proti uspehu, a 1001, ki govorijo zanj. Tisti odločilni razlog je silna netančnost, s katero je prof. Piccard pripravil svoj eksperiment na znanstveni podlagi.

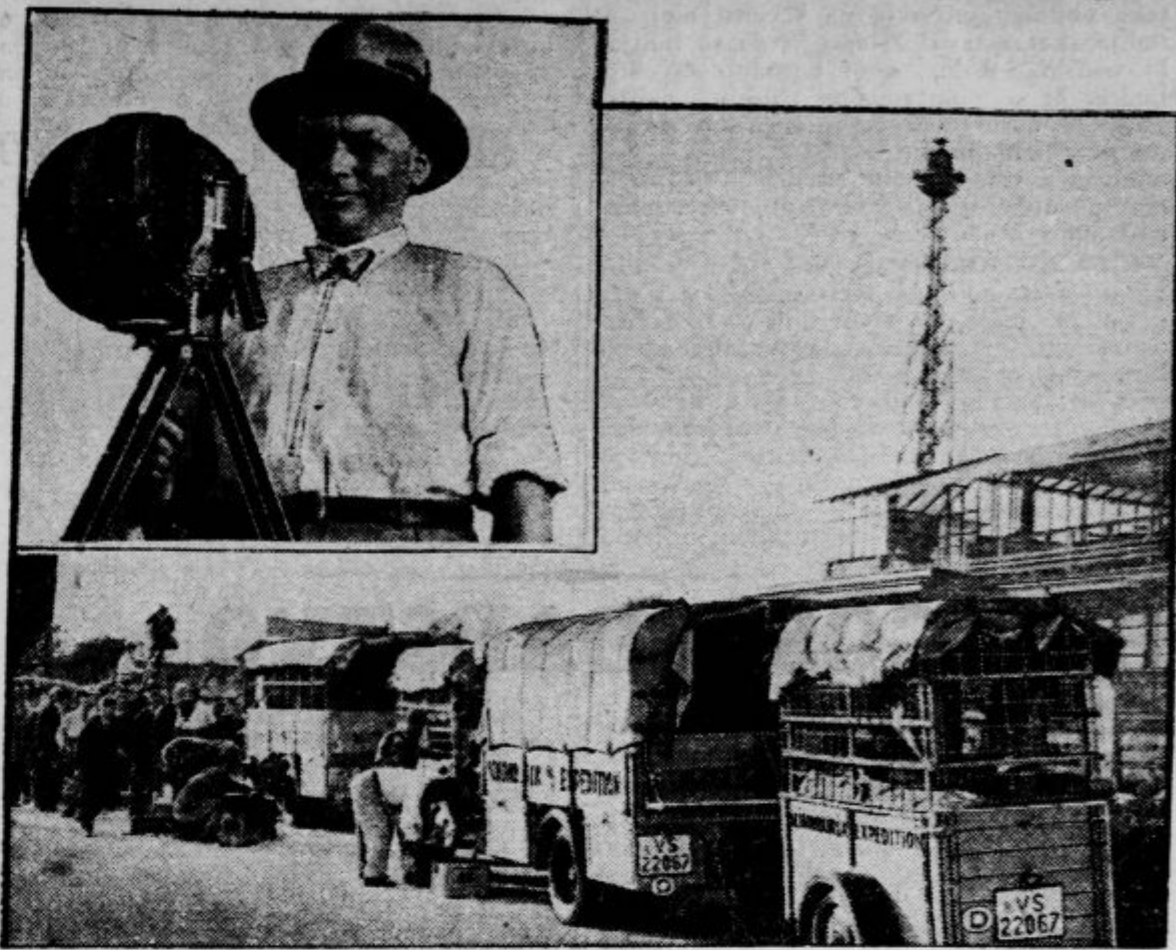
Od prvega trenutka tvorimo glavni stan zasledovalcev, brez prestanka brnijo telefoni v zvezi s tovarno balonov, meteorološkimi postajami, tiskovnimi uradi, ne prestejo zbirati poročila ali jih oddajamo.

Začetek zasledovanja

Proti 7. se nam vidi potrebno pričeti z zasledovanjem. V 90-kilometriskem tempu gre po čudoviti cesti proti Landsbergu, kjer opazimo balon končno v vodoravni oddaljenosti kakšnih 15 km. Računanje nam pove, da se pomika s povprečno brzino 30 km na uro proti vzhodu. Časa je tedaj dovolj za oddajo prvih telefonskih poročil v Curih. Toda celo uro reklamiramo zaman zvezo s tem mestom. »Takoj pride!« se glasi odgovor in ta »takoj« traja natančno 78 minut. Počasi postajamo nervozni, kajti obstoji nevarnost, da omo izgubili balon, ki se vedno bolj oddaljuje in vrhu tega na videz še vedno dviga, izpred oči. Končno se Curih javi, poročilo je kmalu oddano in naprej gre pot proti Mindelheimu. Voz mora zastaviti vsi svojo silo.

Sredi vasi se ustavimo, da ustanovimo premikanje balona. Nebo se polagoma prevlačuje z mlečno plastjo, opazovanje je čedalje težje. Zagledali smo aerostat kakšnih 15 stopinj vzhodno od nas. Oddaljenost je kvečjemu 6 do 7 km od našega mesta v višini kakšnih 13.000 m. Hitro si nakupimo nekaj jedi in pijače, da postavimo potem svojo prvo opazovalnico na neko brežino za Mindelheimom. Komaj prispejemo tja, ni ničesar več videti. Balon je nad gosto plastjo oblakov. Ugibanje sem in tja. Za srečo imamo v svoji družbi nad vse sposobnega meteorologa in tri balonske strokovnjake. Po vestnem opazovanju sklenemo, da je bolje popeljati se preko Min-

Nova afriška ekspedicija raziskovalca Schomburgka

Danes 2. junija starta v Rotterdamu znani afriški raziskovalec H. Schomburgk na novo ekspedicijo v Afriko. Zgoraj: Schomburgk z mikrofonom za snemanje zvočnih filmov. Mikrofon je zavarovan z žično mrežo pred nevarnimi žuželkami. Spodaj: ekspedicijska kolona z vso opremo.

Parada „Jeklenih čelad“ v Vratislavi

Prošlo soboto in nedeljo se je vršila v Vratislavi velika parada nemškega Stahlhelma. Do sobote je k pripravljajočim se slavnostim pripeljalo udeležence 65 posebnih vlakov. Sešli so se Stahlhelmovci iz vseh nemških dežel. Zvezni vodja organizacije Seidte je imel ob tej priliki govor. Dejal je: »Mi stari bojovníki ne bomo nikoli pozabili, da so nam vzeli Gornjo Šlezijo, Vzhodno Prusijo, Gdansk in Klajpedo. Ta vzhod

mora biti nemški in bo to postal z voljo nemške bojovniške generacije. Mera je polna! — Polkovnik Marklowski se je izpozabil do besed: »Poljaki morajo ven iz Gornje Šlezije!« — V Oelsu se je vršila parada Stahlhelmovcev, po številu 10.000 mož, pred bivšim nemškim kronprincem. Tudi bivši saški kralj je v Sibyllenortu na svojem imenu prisostvoval paradi 6000 mož Jeklenih čelad. Med Stahlhelmovci v Berlinu in med komunisti je prišlo do ostrih spopadov, pri katerih je bilo več ljudi ubitih, mnogo pa ranjenih. — Slika kaže voditelja Stahlhelmovcev: Dusterberg (levo) in Seidte (desno)

Človeštvo bo izumrlo

Dr. Otto Grossier z nemškega vseučilišča v Pragi je objavil članek, v katerem trdi, da bo človeštvo samo od sebe izumrlo, še preden bi mu bili dani za to vnajši pogoji (popolna ohlaiditev in izsušitev zemlje, ugasnjenje solna itd.).

Dr. Grossier se veliko bavi s proučevanjem embriov, pa je pri tem opazil, da je geološko razmeroma mlada vrsta človek diferencirana v čisto določeno smer. Ekstremno specializirane živalske vrste pa so se izkazale za trajno življenja nesposobne in so prej ali slej izumrle.

Tako bi moralo biti logično tudi s človekom. Seveda pa je datum našega izumrtja kljub temu še precej daleč, prišel bo namreč šele čez nekoliko sto tisoč let.

Brez denarja ni niti groba!

Iz Berlina poročajo o nezasišanem skandalu s truplom pokojnega hollywoodskega režiserja Murnaua, ki je režiral mnoge slavne filme Grte Garbo in čigar smrt je tako silno potrla filmsko zvezdnico.

Murnauovo truplo so prepeljali iz Amerike v Berlin in krsto so položili v kletne prostore berlinskega pokopališča v Stahnsdorfu. V grob ga niso položili, ker se zaradi pomanjkanja denarnih sredstev še ni našel zanj primeren prostor. Murnauova rodbina nima sredstev, da bi mogla pokopati svojega člana, njegov denar pa je založen v filmu »Tabu«, ki je bil posnet na Južnem morju in doslej še ni prišel na platno. Murnauovi sorodniki bodo seveda dobili pri tem svoj delež, a kljub temu ne podvzamejo ničesar, da bi se pokojnik dostojno pokopal.

Nesrečen Shakespeare

Zveza gledaliških ljubiteljev v Chicagu, ki šteje mnogo bogatih članov, priredi vsako poletje dve ali tri sijajno opremljene predstave. Kakor navadno je ponudil tudi letos odbor članstvu na izbiro eno izmed dveh iger: Shakespearejev »Sen kresne noči« ali pa »Mistress Bottler«, dokaj pusto burko iz življenja tihoapecev alkohola. Pretežna večina članstva se je odločila za komedijo. »Sen kresne noči« je dobil nad 50 glasov manj.

Izgubljen rudnik

Posamezni iskanci zlata, tako zvane puštinske podgane, že dolga leta iščejo v arizonskem Vrazjem gorovju nekoč znan rudnik, imenovan zakladnica izgubljenega Holandca. Posamezni stari se še spominjajo na priletnega Holandca, ki je nekoč prišel iz globine gorovja z vrečo polno zlata. Dežela je slej ko prej slabo poznana. Domači Indijanci ne marajo biti za vodnike, ker se bojijo hudobnega duha, ki je doma v Vražjih hribih. Posamezni pogumneži so večkrat poskušali zasledovati skrivnostnega Holandca, a jim je ta vedno ušel preko slemenov. Pred 40 leti se je odpeljal Holandec v Evropo kot bogat mož in ga ni bilo več nazaj. Zdaj so opremili iskanci zlata na temelju podatkov njegovih zadnjih še živih sodobnikov večjo karavano, ki je odrinila v pučavo in bo poizkusila najti pravičnjak rudnik.

500-letnica smrti Jeanne d'Arc

Ob 500. letnici Jeanne d'Arc se je vršila v Rouenu na mestu, kjer je bila svetnica sežgana na grmadi, spominska svečanost na čast francoski narodni mučenici. Svečanosti so se udeležili zastopniki pariške vlade, poseben papežev odposlanec, angleški poslanik iz Pariza in mnogi kardinali in drugi visoki cerkveni dostojanstveniki. Govorniki, med njimi minister Berad in član Akademije Hanotaux so slavili narodno junakinja z besedami, belo oblečene deklice pa so šle nato k Seini in so metale v vodo cvetlice. S tem so odgovorile krvniku, ki je 1431 vrgel v reko pepel trupla sežgane mučenice.

Hagenbeck v zadregi

Znameniti živalski park Hagenbeck v Altoni-Stellingenju pri Hamburgu je prišel zaradi nepopolnih razmer v finančno stisko. Lastniki podjetja so se obrnili na državo, deželo in občino, naj bi jih podprli vsaj s ceninimi krediti. Zanimivo je, da je v podobnem neugodnem položaju tudi Kludsky, ki je ponudil svojo menažerijo in cirkus češkoslovaški državi, ki pa je odklonila ponudbo.

Jack Diamond v ječi

Iz New Yorka poročajo, da so prepečljali ameriškega banditskega poglavarja Jacka Diamonda, ki je bil pred mesecem dni napaden in ranjen, z močno vojaško eskorto v jetnišnico v Oatskillu. Banditski poglavar je močno zaskrbljen, da ga ne bi poskušali njegovi privrženci osvoboditi.

Od česa žive Nemci

Statistični pregled o poklicni razdelitvi Nemcev kaže, da živita dve petini nemškega prebivalstva od rudništva in industrije, četrtini ljudi daje kruh poljedelstvo in gozd, 17 odstotkov prebivalcev pa živi od trgovine in prometa. Na uradništvo in svobodne poklice odpadejo samo 3 odstotki. Kako zelo se je spremenilo življenje Nemcev v zadnjih 50 letih, priča dejstvo, da je okoli 1880 živelo v Nemčiji 43 odst. ljudi, ki so se preživljali s poklici, ki so doma na deželi.

Vsak dan ena

»Kaj mislite, ali bi bil zločin, če bi ujel v tem jezeru par rib?«
»Zločin ne, ampak čudež!«

Prvi nemški prekooceanski parnik

Včeraj 1. junija je minilo 75 let, odkar je otvorila nemška Hapag redno parobrodno zvezo čez Ocean, ki je trajala 14—16 dni. Slika kaže parnik na vijak »Borussia« in kapitana Ehlena, ki je poveljeval na prvi vožnji.

Francoski krvnik gre v pokoj

Krvnik francoske republike Deibler je izjavil, da hoče za vsako ceno stopiti v pokoj. Svoj posel je izvrševal 51 let in je obglavil 242 obsojencev.

Deibler se bo umaknil v hišico, ki si jo je kupil na kmetih, in se nadeja, da bo tam v miru preživel ostanek svojega življenja. Gojil bo vrtnice in bo preganjal hude spomine, ki mu motijo spanje. Krvniški poklic se na Francoskem podeduje iz roda v rod in zdaj ga bo od Deiblerja prevzel njegov zet, ki mu je že doslej pomagal pri delu.

Četrta se na Francoskem izvršujejo usmrčenja z giljotino, pravi Deibler, mora imeti krvnik zelo hladno kri, močne živce in zelo uren pogled. Deiblerju je zaradi njegovega krvniškega posla tudi opešalo srce. Mož pravi, da mu je najbolj ostalo v spominu prvo obglavljenje. Obglaviti je moral mladega moža, ki je bil kraden človek. Deibler pravi, da ne bi bil rad prišel v položaj, da bi moral še enkrat izvršiti podobno delo in prikrajšati človeštvo za tako lepo glavo.

P. Rosenhayn:

Vačabund v fraku

Roman

Predsednik je majal z glavo. A v tem je že prišel glavni paznik Davey. Njegov obraz je bil skesan.

»Kak nezasišlan red pa je to v naši hiši! Kako se upate nositi jetniku šampanjca?«

»Ko je bil pa tako žejen, gospod predsednik.«

»Ali veste, da spadate v ječo?«

»Saj sem v njej,« je reže se dejal glavni paznik.

Predsednik mu je začuden pogledal v obraz. Wanamaker je z zanimanjem pristopil. Pokimal je in dejal:

»Ta je tudi pijan.«

»To je pa res višek predrznosti!« je zakričal predsednik. »Jaz ... jaz vam bom ...« In na Wanamakerjevo znamenje je nadaljeval: »Kje ste dobili piščo? Tri sto gromskih strel!«

»Če boste tako rjovelj nanj, vam ne bo povedal,« je šepnil Wanamaker.

»Vedeti hočem ...«

»Poslovna tajnost,« je zamevil Davey.

»Dajte meni, da poizkusim.« Wanamaker je prijazno pogledal uradniku v obraz. »Gospod predsednik ni tako hud, kakor mislite: on bi le rad vedel, kje kupujete šampanjca. Če mu poveste, je vse v redu.«

»Pri Fisherju.«

»Ta navedba ni posebno natančna. Sodim, da je v St. Louisu vsaj trideset tisoč ljudi, ki se pišejo s tem imenom.«

»Njegovega krstnega imena ne vem. Vem pa, da stanuje na Abstemitski cesti 58, dvorišče, VI. nadstropje. Trikrat morate pozvoniti, nato pa zažvižgati Lackawana trot.«

»Ali vas ni sram?« ga je nahrulil predsednik.

»Ali ima tudi whisky?« se je pozanimal gospod Wanamaker.

»In še koliko! Okusne izprehajalne palice — znotraj votle, kako-

pak. In še nekaj jako apartnega: Shakespearejeva zbrana dela, nihče jih ne bi razložil od pravih, napolnjena po naročilu. Če hočete, lahko tudi ...«

»Dovolj,« je rekel predsednik, ki ni več vedel kod ne kam.

»Idite.« In ko je glavni paznik Davey izginil za vogalom, je vzel svinčnik in jel zapisovati: »Abstinentna cesta, jelite, 58, dvorišče, VI. nadstropje, trikrat pozvoniti, nato pa zažvižgati Kentucky fokstrot?«

»Lackawana trot,« je popravil Wanamaker. »A drugače ste si res dobro zapomnili.« In ko ga je predsednik spremil k avtomobilu, je še vprašal, preden je stopil vanj: »Abstinentna cesta — ali je to daleč?«

»Kje neki! Druga desno, prva levo. In ne pozabite sporočiti predsedniku mojih pozdravov.«

»Čudili se boste, kako hitro boste spet slišali o meni,« je s pomirljivim glasom rekel Wanamaker.

Obednica hotela »Majestic« je bila popolnoma zasedena. Iz palmovega gaja je bilo slišati žalostno melodijo Chamadanske romanse in komaj je zadnji zvok, se je že oglašil z napsrotne strani violinski solo nekega španskega virtuozu.

Ravnatelj je peljal svojega odličnega gosta k mizi, na kateri je ležala karta z napisom. »Rezervirano za Mr. Wanamakerja.«

Gostje, ki so sedeli pri sosednjih mizah, so s prikrito radovednostjo strmeli v novodošleca. Njegovo ime je bilo znano po vsem svetu.

»Neki gospod je vprašal po vas,« je zašepetal ravnatelj, ko je odložil preden jedilni list. »Mislim, da mu je bilo ime Clifford ali tako nekako.«

»Kam je šel?«

»V veži čaka.«

»Lahko mu sporočite, da sem tukaj ... Vraga! Kdo je to?«

Mlada dama v črni svileni obleki je stopila v dvorano. Soboljo štolo je imela ovito okoli lakti. Skozi ličen lornjon, ki je bil obrobjen z dragulji, je opazovala goste na levi in desni. Ravnatelj se je

tužki globoko priklonil in tiho dejal:

»To je princesa Indurska.«

»Krasotica,« je rekel Wanamaker s tihim, zadivljenim glasom.

»Pred eno uro se je nastanila pri nas. Njene sobane so tik zraven vaših.«

»Videti je, da ne najde primerne prostora,« je rekel Wanamaker, ki jo je neprestano spremljal z očmi.

»Žal mi je, mislili smo, da bo princesa obedovala v sobi; drugače ji bi bili gotovo rezervirali mizo.«

Ravnatelj se je v nemajhni zadregi oziral po dvorani.

»Vprašajte jo, če bi hotela prisesti k moji mizi.«

»Ali bi res hoteli ... To bi bilo zelo ljubezljivo od vas.«

In že je ravnatelj odhitel k princesi in jo v naslednjem trenutku pripeljal k Wanamakerjevi mizi.

Wanamaker je vstal. Princesa mu je mirno ponudila svojo ozko roko. »Prav lepo je od vas, gospod Wanamaker, da se zavzamete za zapuščeno deklico.«

»Nikar me ne spravljajte v zadrego. Srečen sem, da smem z vami sedeti pri eni mizi.«

Ravnatelj je neslišno pripravil stol za princeso. Sedla je in položila svoj lornjon h krožniku. Nato je dejala:

»Po imenu vas že dolgo poznam. Kaj ne — vi ste najbogatejši človek na svetu?«

Wanamaker se je nasmehnil. »Na žalost ne, princesa. Še dva človeka sta bogatejša od mene.«

»Resnično? O tem mi morate kaj povedati. Nobena stvar mi ne imponira tako kakor denar. Moja rodbina ga namreč nima.«

Wanamaker se je zasmehal. Princesa je s prstom lahko potipala na jedilni list in ravnatelj se je z globokim priklonom odstranil.

Oba sta nekaj časa molčala in njune oči so postale motne. Godba je za trenutek utihnila, nakar se je spet razlegala iz palmovega gaja.

Natakar je postavil pred princeso ledeno piščo. Wanamaker je zamišljeno ustavil pogled na njeni beli ročici. Nato je dejal:

»Kdaj si prišla?«

Izraz njenega obličja se ni izpremenil, ko je polglasno odvrnila:

NAZNANILO PRESELITVE!

Vljudo naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem preselil svojo mizarstvo obrt iz Hrenove ulice 8 v svoje lastne prostore

Privoz 16, Prule, telefon št. 2768.

Obenem zagotavljam cenjeno občinstvo, da se bodem od sedaj s posebno vnmemo potrudil, da vse cenjene naročnike točno, vestno in ceneje postrežem kakor dosedaj. 6986

LUKA AHAČIČ, splošno stroj. mizarstvo, LJUBLJANA

Garantirana konstrukcija!

FRANC JAGER

Najmodernejša oblika!

tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 29

priporoča svoje najmodernejše fotelje vseh vrst, modroce, otomane, žimo, zložljive postelje, patentne divane itd. 6986

Prostor za posteljnino.

PRODAJA SE NADALJUJE ...!

Na novo došlo:

Creppe de Chine, francoski, v modnih rožastih barva	meter	Din 75.—
Umetna svila najbolje vrste	>	> 17.—
Ostanki umetne svile	>	> 12.—
Damast platno za žimnice	>	> 23.—
Volneni deleni, novi, moderni vzorci	>	> 24.—
Lanski vzorci	>	> 15.—
Bombažni deleni	>	> 6.—
Prima angleški šofj že od Din 150.— naprej		
Angleški sefirj la	>	> 17.—
Jugoslovenski sefir	>	> 9.—
Raye delci, krasni vzorci za ženske obleke	>	> 12.—
Ženske in moške nogavice, žepni robci, po izredno nizkih cenah!		

DRUŽBA COMMERCE

Ljubljana, Tavčarjeva ulica 2, I. nadstropje
če nas še niste obiskali, pridite in prepričajte se!

RIMSKE TOPLICE

radioaktivno termalno kopališče. Dvajsetdnevno bivanje pred ali po sezoni — soba, prehrana, kopanje, zdravnik in zdravilišna taksa 1300 Din. V glavni sezoni penzija 80 Din. — Edino termalno odprto kopališče (Freischwimmbad) v Jugoslaviji s solinimi in pečenimi kopelimi. Prospekti brezplačno. 181

IZVANREDNA PRILIKA!

Želena služinska patent postelja zložljiva, s tapetiranim madracom, zelo praktična, stane samo D 280.

OTVOREN

Lesena patent postelja, zložljiva, s tapetiranim madracom, zelo praktična, stane samo D 280.

Ležalnik za suncanje — (Liegestuhl) najnovije vrste, stane samo Din 150.

Madrac punjen s volnom stane samo D 750.

L. BROŽIČ, ZAGREB
ILICA 82.

LIVARNA ŽELEZA in KOVIN

dr. z o. z., Srednje Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano

MODERNO OPREMLJENA

vliva strojno in komerno litino kakor šted. plošče, kurilna in dimna vrtica, rešetke, kolesa za samokolnice, pluzna kolesa, cestne požiralnike, cestne kape, sifone in vstopne pokrove, gnojne sesalke in razpršilce, kolesa za vagonete (kokilna litina), noge za vrtno klop, telovadno orodje itd. — Sprejema v izdelavo oditke po poslanih vzorcih, modelih in risbah. — Cene konkurenčne postrežba točna, izdelava solidna! Naročila sprejema tudi trdka »EMAJL«, Ljubljana VII, Beljaška ul. 4. Telef. 3252. 183

LIVARNA GAMELJNE.

Zgodnji roza-krompir zeleni grah, jagode, češnje

in vse druge vrste zgodnje povrtnine in sadja, najboljše, razpošilja po pošti Evgen Lederer, banka in kom. radnja, eksport sadja in povrtnine, Novisad, Wilsonov trg 7. Telefon 22—14. Skladišče Temerinska 38. Telefon 30—15. 7158

Trgovino kož

detajno dobro uvedeno, na najprometnejši ulici Zagreba, po ugodni ceni in pogojih PRODAJ. — Najemnina nizka, ima večji krog boljših, stalnih odjemalcev.

Resni reflektanti naj pošljejo svoje cenjene ponudbe na Interreklam d. d., Zagreb, Masarykova 28, pod »Br. P-2233«. 8048

Posetite razstavo Centralnega presbira v Jakopičevem paviljonu! Vstop prost.

Pekovski mojstri, pozor!

Higijski predpis, napredek v pekovski obrti in enostavnejše delo Vas pozivlje, težko delo mešanja testa nadomestiti s stroji.

Predno si pa tak stroj nabavite, ogledajte si

okretajoči stroj za mešanje testa

„WAGOMA“

pri Vaših gg. kolegih: Josp Sašek, Ljubljana—Šiška, Ivan Piskar, Dunajska cesta, Andrej Dolinar, Bohoričeva ulica, Josip Magušar, Razlagova ulica, Ferdo Tušar, Medvedova ulica, L. Cimperman, Kette-Murnova

Skraino mirni pogon, praktična ročnost, minimalna poraba elektr. toka in brezhibno mešanje testa napram drugim strojem Vas bo samo presenetilo in zadovoljilo.

Ta, kakor tudi druge stroje vidite na Ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 8. junija 1931 v paviljonu F, stojnica 124/126.

Severočeška tovarna vagonov in strojev, dr. z o. z. Češka Lipa. 7204

Restavraterji in gostilničarji, pozor!

Oglejte si naš najnoviji patent

„Električna zračna pumpa za pivo“

katera deluje avtomatično v paviljonu F št. 124/26

Severočeška tovarna vagonov in strojev d. d., Češka Lipa. 7245

NE PUSTI JE BLIZU!

Strašna lezeča nočna mora-ogabna stenica napada Te, kadar spiš! Ne samo da Te muči, ona Ti tudi zdravje ogrožuje. Ne pusti stenice v Tvoj dom — Škropi Flit. Flit ubija muhe, komarje, bolhe, mravlje, molje, stenice, ščurke in drugi mrčes ter njihova jajca. Flitova para je mrčesu smrtonosna, a ljudem neškodljiva. Vporaba enostavna. Ne pušča madežev. Ne zamenjaj Flit-a z drugim podobnimi proizvodi. Pazi na vojaka na rumeni konvi s črnim robom.

Škropi

FLIT

Mi Te ščitimo—Mi prodajamo plombirane konve!

Najmodernejši in najcenejši aparati za hlajenje

Električne popolnoma avtomatične hladilne omare

>Semperfrigide<

Dosežejo vsako željeno temperaturo in jo avtomatično vzdržavajo

Prvovrstni izdelki v vseh potrebnih dimenzijah. Kakor za mala, tako tudi za največja gospodinjstva, za trgo-

Obličite paviljon »A«, 335-337

vine z živili in mesnimi izdelki, mesarije, delikatese, hotele, letovišča, gostilne, restavracije in bolnice je mogoče dobiti le pri:

Samoprodaja hladilnih strojev >Semperfrigide<

Bančni zavod »Merkator«, Kavčnik & Co. d. z o. z.

Ljubljana, Šelenburžova 2/II

Blagovni oddelek

Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh!

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.